

Võru Gümnaasiumi
häälekandja

DICTUM

veebruar 2022 (11)

FACTUM

ÕELDUD-TEHTUD

KOOLI 7. SÜNNIPÄEV

1. oktoobril 2014 pandi meie koolimajale nurgakivi, järgmisel sügisel alustas kunagises Võru mõisa härrastemajas tööd Võru Gümnaasium. Tänavu tähistas kool oma 7. sünnipäeva, st temast sai justkui 1. klassi õpilane. Seda tasandit andsid armsasti edasi Võru Keslinna Kooli esimese klassi õpilased, kel kaasas ka eakohane kingitus (autor 3A klassi õpilane Rume Ron Minka), mille andis üle VKLK direktriiss Kaare Lill.

VG-s on valitsenud akadeemiline õhkkond, siin märgatakse ja tunnustatakse õppurite pingutusi, pakkudes neile mõtestatud valikuid (missioon) ja avades uusi horisonte, pidades silmas tööka „iga silmapilk on tähtis“ (visioon). Kooli põhiväärtused on õppimine, ettevõtlikkus, hoolivus, loovus, isamaalisus ja terviklikkus. Kogu koolipere püüdlusi on saatnud edu, meie toimetamisi on märgatud ja esile tõstetud: aasta ettevõtlusõppe esindaja 2017, Võru linna aasta haridus- ja kultuuriasutus 2017, II koht konkursil „Aasta kool 2019“, aasta õpilasesindus 2019, hea kooli edendaja 2019, väärtuskasvatuse kool 2019, aasta kool 2020, Võru linna aasta tegu 2020.

Asume Võru linna vanimas majas (1750), milles alustas juba 1792. aastal tööd saksakeelne segaalgkool; 1921–1930 tegutses siin Johannes Käisi (1885–1950) juhtimisel Võru Õpetajate Seminar; 1972–2015 aga Võru I Põhikool. Kooliuuendaja Johannes Käisi järgi ristiti meie koolikass Johanneseks ja 10. klassi õpilastest saavad täieõiguslikud koolipere liikmed johannesepäeval.

Autor: VKLK 3A klassi õpilane Rume Ron Minka

MÕNUSAID HETKI DF-I SELTSIS!

Hoiad käes Võru Gümnaasiumi ajalehte Dictum Factum (tlk 'õeldud-tehtud').

Enne kui miski saab teoks, on see mõte kellegi peas. Idee tasandile mõtteväljatuse jääkski, kui seda välja ei ütle. Niiviisi arutledes sai meie kooli ajaleht 2017. aastal nimeks DF. Lugesdes saate ülevaate sellest, mis VG seinte vahel lisaks õppetööle veel toimub.

Leht-lehelt avaneb teie ees koolipere argipäev. Persooniloos „Iga silmapilk on tähtis“ räägib Võru linna aasta õpetaja 2019, meie vene keele õpetaja Oksana Aasa endast; õpilaste lemmikõpetaja 2020/21 Piret Hordo elust ja tegemisest saate ülevaate rubriigist „Sõnas ja pildis“.

SISUKORD

KOOLI 7. SÜNNIPÄEV	1
PORTREELUGU – IGA SILMAPILK ON TÄHTIS	3
ÕPPEKÄIGUD	5
LOENGUD	9
ETTEVÕTMISED	13
KONKURSID	16
ÕPETAJATE PÄEV	20
JOHANNESEPÄEV	21
JÕULUD	24
VALIKAINED	26
PIRET HORDO SÖNAS JA PILDIS	33

PORTREELUGU – IGA SILMAPILK ON TÄHTIS

OKSANA AASA

Vene keele õpetaja

KERTU KALKUN, ROMER RAAMAT, 11H

„Hea õpetaja on see, kes näeb õpilastes potentsiaali, mida saab arendada, ja näitab seda ka õpilasele endale. Tihti õpilased ise ei usu, kui võimekad nad tegelikult on,“ kirjeldab Võru Gümnaasiumi vene keele õpetaja Oksana Aasa head õpetajat.

Koolis töötamist alustas Oksana Aasa 2005. aasta sügisel Võru Kesklinna Gümnaasiumis (praeguses Võru Kesklinna Koolis) huvijuhina. Lisaks huvijuhi tööle juhendas ta gümnaasiumiastme õpilasi seltskonnatantsu tundides. Vahel pidi Oksana asendama algklassiõpetajaid, tänu sellele sai ta aru, et soovib oma teadmisi õpetamise alal täiendada, ja astus Tartu Ülikooli klassiõpetaja erialale. Enne ülikooli lõpetamist jõudis Oksana vahetada töökohta ning asus liikumisõpetaja ja õppealajuhatajana tööle Elva lasteaeda Murumuna.

Oksanale on alati meeldinud slaavi keeled. Vene keel on tema emakeel ja ta armastab seda väga. Võru Kesklinna Gümnaasiumis töötades kuulis Oksana tihti peale, et vene keel on väga raske ja vastik keel ning seda pole võimalik õppida. „Juba siis ma tahtsin proovida anda seda keelt, et näidata, kui vahva see keel võib olla,“ lausus õpetaja. Kuigi Oksana tõdes, et vene keel on raske, on see samas ka põnev ja väga rikas keel. Võru Gümnaasiumis tööd alustades läks ta ennast täiendama Tallinna Ülikooli, et osata vene keele tunde veel paremini anda. Tänapäevani täiendab Oksana end igal suvel, kui võimalik, erinevatel koolitustel. Mõned neist koolitustest toimuvad lausa Moskva või Peterburi ülikoolides.

Otsus minna tööle Võru Gümnaasiumisse tuli Oksanal pärast kolmanda lapse sündi, mis pani teda otsima tööd kodu lähedal. Ühel päeval nägi ta juhuslikult ajalehes, et vastloodud Võru Gümnaasium otsib osalise koormusega vene keele õpetajat. Kuna Oksana laps oli siis veel pooleaastane ning vene keel on olnud alati tema kirg, tundus talle hea mõte kandideerida Võru Gümnaasiumi vene keele õpetajaks. Oksana tõdes, et süa tööle saamine tundus võimatu: „Kui olla aus, siis töövestlusele minnes

olin ma 100% kindel, et ei osutu valituks. Aga kes ei riski... Ja siin ma nüüd olen.“

Õpetaja Oksanale meeldib õpetamise juures kõige rohkem, kui õpilased tunnis küsivad, suhtlevad ja tunnevad huvi keelestruktuuride vastu. Eriti meeldib talle kuulata, kuidas tema õpilased vene keeles räägivad, ning teada saada, missugused on õpilaste suhtlemiskogemused väljaspool kooli. Samuti meeldib Oksanale näha oma õpilaste arengut. „Pea mainima, et kõik mu õpilased on väga andekad ja arenemisvõimelised,“ on õpetaja

meie üle uhke. Siiski on ka olukordi, mis Oksanale õpetamise juures ei meeldi: ta ei talu seda, kui ta esitab õpilastele küsimuse ning vastuseks on vaikus. Oksana sõnul tuleb seda harva ette ja pigem õppeaasta alguses.

Kõige eredamad mälestused kooliajast on õpetaja Oksanal seoses matemaatikahinnetega. Kui ta oli teises klassis, anti talle ükskord koduseks tööks õppida selgeks kolmega korrutamine. Kahjuks läks kodutöö Oksanal meelest ja ta sai hindeks oma elu esimese ja viimase ühe: „Mäletan, kuidas ma nutsin ja ei julgenud

koju minna.“ Oksana sõnul polnud ema kuri, kuid kord oli ta ema pahandanud Oksana vanema vennaga, kui too oli saanud kahe, ning seetõttu ta kartis, mida temaga võidakse teha. Oksana otsustas, et ei lähe koju, vaid kõnnib mööda linnatänavaid. „Mind otsisid kõik sugulased ja kui olin leitud, sain hoopis ema käest suure kalli ja muidugi ka pahandada, et ei tulnud koju, ja teda ei huvitanud üldse mu üks. Huvitav, miks, eks? Ühe parandasin ma järgmisel päeval ära ja rohkem pole kunagi ühtesid saanud. Aga matemaatikat ma vist tollest ajast saati väga ei fännan. Õpetaja Piret Hordo, anna andeks!“

Samuti mäletab õpetaja, et umbes gümnaasiumiajal öeldi talle, et ta ei saavat eesti keelt kunagi selgeks, sest tema pea pole lihtsalt keelte jaoks loodud. Oma põikpäise suhtumisega on ta suutnud tõestada vastupidist.

Lisaks õpetamisele meeldib Oksanale teha soenguid ja tegeleda käsitööga (kudumine, origami, joonistamine). Tema suurim kirg on tantsimine (võimlemine, rahva-, kaasaegne, klassikaline, postitants jne). Tantsutreenerina on ta töötanud erinevates tantsukoolides Võrus, Elva lasteaedades ja Põlva koolis. Oksana juhendamise all tegutseb täiskasvanute Idla võimlemisrühm Impulss, mis käib koos igal pühapäeval; suviti võtavad nad osa erinevatest tantsupäevadest, võimlemis- ja tantsupidudest. Samuti meeldib Oksanale joosta ja kõndida: „Üritan käia kõndimas või jooksmas iga päev ja vähemalt viis kilomeetrit. Koroonatulekuga, kui kõik trennid läksid pausile, oli jooksmine ainuke n-ö kättesaadav treening ja nüüd on see muutunud meeldivaks harjumuseks. Joosta mulle meeldib üksi, saan olla omaette oma mõtetega. Jooksutrenni ajal planeerin tihti ka oma tunde. Talvel on joosta raske, aga huvitavam kui suvel, eriti kui väljas on –20 °C. Jooksen vaid õues, maastikujooks on mu lemmik.“

Viimastel aastatel on Eestis tekkinud probleeme seoses õpetajate puudusega koolides. Seetõttu küsisime Oksanalt, miks võiks tänapäeva noor hakata õpetajaks ning kuidas neid motiveerida niisugust valikut tegema.

Oksana sõnul peaks iga noor tegema ise valiku, missugust eriala õppima minna. Ta näeb, et noori pole võimalik – see ei ole ka vajalik – motiveerida valima õpetaja elukutset: „Meie (õpetajad) võime olla head eeskujud, aga soov minna ja õppida õpetajaks peab tulema ikka kuskilt noore enda seest ja olen kindel, et noor

Foto: Oksana Aasa erakogu

inimene tunneb selle soovi ära. Mina olen ka hea näide sellest, et see äratundmisrõõm ei pruugi tulla kohe. Ma pidin ka proovima muid ameteid, enne kui sain aru, et ma tahan olla õpetaja.“

ÕPPEKÄIGUD

12NDAD VARGAMÄEL – SEL AASTAL SEDAVIISI

Abiturientide ettevõtmisi ja muljeid vahendas SILJA OTSAR, 12H klassi juhataja

Koroona ei jäta puudutamata ühtki valdkonda: VG traditsioonilisest sügisest õppekäikude päevast kujunes seetõttu tavaline koolipäev, v.a abiturientidele, kes võtsid 24.–25. septembril nõuks 10. ja 11. klassi lõpus tõvehirmu tõttu käimata käigud ühekorraga tasa teha. Välja sõideti nagu ikka kell 8.00 ja võeti suund Järva-Madise kiriku poole, kust algas Kodru raba kaudu jalgsimatk Tammsaare kodutallu. Sealt suundusid reisisellid Järva-Jaani vanatehnika varjupaika, külastades ka tuletõrjumuseumi, siis jagunes grupp kaheks: ühed läksid Aravete kardirajale, teised Seidla tuulikusse. Ööbiti Nelijärve puhkekeskuses, kus klassid võtsid üksteisega mõõtu madaltakistusrajal, viktoriinil ja seltskondlikes mängudes. Laupäeval kulgeti ajarännakul Wittensteini ajakeskuses. Paides tehti ka jalutuskäik Arvo Pärdi sünnikohta tähistavas muusikaaias, kus sai imetleda Riho Kulla skulptuure „Paesümfoonia“ ja klaverikujulist „Loomingu lätet“. Teosed on inspireeritud A. Pärdi loomingust.

Foto: https://static.visitestonia.com/images/3012595/20160921_131551.jpg

- Reis oli üldmuljena väga tore, aga ajakava kehvasti kokku pandud: tahtnuks uudistada hinge matvalt ilusat loodust – kahjuks pidime raja läbi jooksma – ja Vargamäel pikemalt ringi vaadata. Vanarauamuuseum oli väga huvitav, giid rääkis kaasahaaravalt. Öhtul oli klassidevaheline võistlus ja mälumäng – nalja sai palju.
- Ööbisime Nelijärvel – väga ilus koht. Tegevusi oli päeva jooksul nii palju, et öhtuks olin täiesti läbi.
- Reis oli tore, tahtnuks rohkem aega Vargamäe jaoks, kuna selle pärast reis ette võetud saigi. Meelde jääb koos veedetud aeg ja armas vanaonu, kes rääkis tuuleveski ajaloost ja toimimispõhimõttest.
- Muuseumis nägime A. H. Tammsaare vahakuju (12L poisid silitasid teda). Nägime muuseumis lähedaid vanu masinaid. 12L ja R tegid seltskonnamängudes sobi, kuulasime muusikat, mängisime väikse pundiga *never have ever*'it. Paides on üllilahe muuseum (soovitan seda külastada), hea toit.
- Loodus oli rabas imeilus. Nägime talukompleksi, kus Tammsaare pere elas. Kurb, et saime seal olla vaid 40 minutit. Jämeda tuulikus ja Järva-Jaani vanatehnika muuseumis oli väga huvitav. Nelijärvel korraldasid Maivi ja Kadri lennu ühisõhtu.
- Saime teada, et naabertalu praeguse peremehe nimi on Pearu. Nägime, kuidas Hansenite pere oli elanud. Toredad öhtused seltskonnamängud liitsid meid rohkem kokku. Wittensteini ajakeskuses saime korrusel korrusele liikudes erinevaid ajaperioode läbi elada.
- Huvitav – maa oli lage ja tühi, laudtee libe. Tammsaare vahakuju hirmutas pisut. Vanades autodes oli põnev uudistamas käia. Kardisõit oli väga põnev – pole varem

autoga sõitnud ja nüüd sai lausa kihutada. Wittensteini ajakeskuses tegi üks osa meist „näidendit“ kiviajast.

- Kardi ja autoga sõitmine on täiesti erinevad kogemused. Lahe oli õp Siljat rooli taga näha – ta oli nii elevill! Kadri kart läks väga halva koha peal katki. Paide ajakeskuses nägime ja kogesime erinevate ajastute lugusid, nt võitles kaks rüütlit omavahel (12L Markus vs. meie Sepo).
- Nägime kohta, kust Tammsaare sai inspiratsiooni „Tõe ja õiguse“ loomiseks, retk üle raba kulges liiga kiires tempos. Oleks ikka võinud ühepäevane reis olla (õhtused mängud ja toit olid süiski okeil), kuna tundus, et liigume aina enam pärapõrgusse.
- Olen Vargamäel käinud, ent ikka oli huvitav kuulata-vaadata, kuidas elu Tammsaare lapsepõlves käis. Kahjuks olime sinna jõudes juba ajakavast maas. Kõige suurema emotsiooni sain Wittensteini ajakeskusest – IMELINE giid andis meile igasuguseid ajastuomaseid ülesandeid; ta jutt oli kiire, informatiivne, sisukas ja väga huvitav.
- Kahepäevane retk oma lennuga oli tore, kuigi kohati tundus tegevusi liigagi palju olevat. Enim meeldisid kardisõit ja ajakeskus. Tutvusin lähemalt oma lennukaaslastega – sain reisilt palju mälestusi.
- Tuleb välja, et A. H. Tammsaare polnud just kõige suurem mees; Vargamäe maapind on ikka väga soine ja kaev majast väga kaugel.

- Jäin õppekäiguga rahule: sain sõpradega aega veeta, õhtused tegevused meeldisid. Vargamäe güid oli pisut ükskõikse ilmega; vanatehnika muuseum aga kõnetas vägagi – seal oli palju esemeid ja sõidukeid, mida varem polnud näinudki.
- Ilm oli kehv, aga endalegi üllatuseks kuulasin huviga Tammsaarest ja tema elust Vargamäel. Kardisõit oli sõltuvust tekitavalt lahe.
- Kardisõit oli megaäge, samuti rabamatk ja õhtused tegevused-jutud oma klassiga.
- Wittensteini tornis tutvustati Eesti ajalugu põnevalt – visuaalne materjal oli väga kõitev. Rabamatk lõõgastav, kuid kiire – tahtnuks rahulikult sammuda ja loodust imetleda.
- See oli üks omamoodi ekskursioon. Vargamäel sain näha kohta, mida olen näinud teleriekraani vahendusel. Vanatehnika muuseumis oli põnevaid autosid, telefone, isegi laelampe.
- Nii huvitav oli mõelda ja kuulda, kuidas elu Tammsaare kodutalus käis.
- Valges bussis polnud piisavalt istekohti. Rabamatka ajal nägin vaid laudteed. Uku mängis öö läbi pilli. Vanavaramuuseumis oli töötav T-40.
- Valges bussis ei töötanud kliimaseade. Uku jooksis rabas läbi mülgaste. Vargamäel oli Tammsaare elusuurus kuju.
- Vargamäel jagati meid kahte gruppi, güid rääkis huvitavalt. Vanavaramuuseumis oli eriti tore tuletõrjajate toru pidi alla lasta. Õhtul tegid Maivi ja Kadri meile mängu, seiklusrajal

polnud 12L-ile vastast. Paide ordulinnuses oli põnev güidituur, sõitsime „ajakapsliga“.

- Mulle väga meeldis reis Järvamaale, oleksin aga tahtnud kauem Vargamäel olla. Minu lemmikud olid seltskondlikud mängud ja ajakeskus, kuhu tahaks veel tagasi minna. Hinge läks veskimees, kes oli oma tööst rääkides nii õnnelik.
- Kogu reis oli väga tore, kuigi esimese päeva lõpuks olin väga väsinud. Märkasin, kui kokkuhoidev ja üksteist toetav on meie klass võistlusmängudes. Oli viktoriin ja pimesikumäng.
- Kardisõit oli kõige vahvam ettevõtmine sel reisil, huvitav vaatepilt oli Tammsaare kuju, Järva-Jaanis nägime vanu traktoreid, tramme, autosid, tuletõrjemasinaid, Nelijärve ühismängud olid lõbusad. Väga maitsesid toidud.
- Matka alustasime Järva-Madise kiriku juurest, kõndisime läbi imekauni raba, puude lehed olid juba värvi muutmas. Kardisõitu võib nimetada adrenaliinirohkeks kogemuseks – oleks tahtnud seal hommikuni kimada. Seltskonnamängud Nelijärve puhkekeskuses panid seltskonna killkama.
- Väga väsitav reis. Paide ajakeskus oli üsna mõistlik, tuulik aga ajaraisk, ööelu huvitav.
- Minu lemmiktegevus oli vanatehnika muuseumis omapäraseid sõidukeid uudistada – neid oli seal palju. Teiseks lemmikuks kujunes ajakeskus: eriline programm ja hea jutuga güid, võimalus ise kaasa lüüa.

- Hommikul muserdas kõiki jahe ja vihmane ilm, pidin kodus käima, et soojemaid riideid võtta. Vanatehnika muuseum oli põnev, õhtused tegevused üsna toredad – nalja sai küllaga. Paides jäi silma, kui ilus võib ikka sügis olla! Reis meeldis, aga nädalavahetus jäi lühikeseks.
- Kõndisime mööda ilusat raba Vargamäele. Ööbisime Nelijärvel, meeldis 2021. aasta kohta tehtud viktoriin. Uku mängis karmoškati, laulsime ja kuulasime mõnuga pillimängu. Paide ajakeskuses näidati filme muinas- ja rauaaajast ning tänapäevast; vaatasime üle Arvo Pärdi kunagise elukoha. Pikk tagasisõit väsisas.
- Vargamäel nägime Vargamäge, kus ja kuidas Tammsaare lapsena elas (+ vahakuju). Tuulikus näidati meile, kuidas viljast saab jahu vms; Järva-Jaani vanatehnika muuseumis said soovijad tuletõrjajate postist alla lasta. Need kaks päeva olid minu jaoks lahedad ja meelde jäävad, kuid häiris kaasõpilaste hädaldamine/vingumine.

- Rabamatk viis meid Vargamäele, kus nägime, kuidas vanasti elati. Järva-Jaani muuseumi oli kogutud tavalisi esemeid erinevatest aegadest, nt mobiiltelefone, kõõgitarvikuid, lampe. Isegi meil, noorema põlvkonna esindajatel, tekkis nostalgilisi momente. Kõige lahedam oli kardirajal – õnnestus nii rajalt välja sõita kui teisega kokku pörgata. Eriti meelde jääv oli, kui õp Siljat, kes oli esimest korda elus mootorsõiduki roolis, külje pealt rammiti ja ta auto pirueti tegi. Õnneks jäid kõik terveks! Õhtul võitis madalseiklusraja loomulikult 12L – tegime tulemuslikku koostööd ja aitasime

üksteist. Mul oli tore nädalavahetus, tore oli ka lennukaaslasi lähemalt tundma õppida.

- Seidla tuuleveskis poleks uskunudki, et selline mehhanism mahub ära viiele korrusele. Tammsaare muuseumis oli tore vaadata vanu albumeid, huvitav, et naabertalus elavad siiani Sikenbergid (Pearu Muraka prototüüp) ja pereisa nimi on Pearu. Nelijärvel esitasime taas kord 10. klassis johanesepäevaks õpitud „Punase suksu“ tantsu, mis haaras kaasa õp Silja ja Aare Rätsepa. Pärast ajakeskust käisime Arvo Pärdi elukohas ja kuulsime Pärdi seostest Kreutzwaldiga. Jämeda mõisa ümber jalutamise asemel läksime hoopis Coop'i kauplusesse ja ostsime head-paremat tagasiteele kaasa, sh isegi arbuusi.
- Käisime 12. klassidega ekskursioonil, kus oli nii toredaid kui ka mitte nii toredaid hetki. Ilm oli kehv – külm ja vihmane; rabas polnud kahjuks kiire tempo tõttu aega loodust nautida, pidin hoopis kogu aeg jalge ette vaatama, et mitte laudteelt kõrvale kalduda; Tammsaare muuseumis jäi aega väheks, tuuliku juures olime jälle liiga kaua (õnneks oli giid huvitava jutuga); vanatehnika muuseumis oleks tahtnud rohkem ringi vaadata. Öhtu kulges mõnusalt, meie klass võitis takistusraja. Ajakeskus ei pakkunud huvi (friikartulid polnud ka eriti head ning salatit meile isegi ei pakutud). Eriti tore oli lõpuks koju jõuda.
- Kõige rohkem jäi meelde veski, õppisime, kuidas tuulik töötab. Vanatehnika muuseumis saime erinevates sõidukites istuda. Hotell oli mugav, toit hea ja sõpradega tore aega veeta. Vargamäel nägime, kuidas elu vanasti käis.

- Paide linnus oli muudetud justkui ajamasinaks: meile tutvustati Eesti ajalugu erinevate eksponaatide ja tubade kaudu, nt muinas-, rüütlite, I ja II maailmasõja aja ruumid. Vanatehnika muuseumis pakkusid huvi paar masinat. Öhtused tegevused olid kahjuks halvasti korraldatud, sellest tekkisid omavahelised pinged.
- Paide linnus valmistas pettumuse, kõige huvitavam oli Tammsaare sünnikoht, kus oli säilinud 19. sajandist pärit ait. Nelijärvel ootas meid väga hea hostel ja rikkalik hommikueine. Öhtu oli sisustatud põnevate mängude ja tantsuga. Sellest jäid meeldivad mälestused.
- Tammsaare kodutalu külastus oli meeleolukas ja huvitav, sama võib öelda ka öhtuse koosviibimise kohta. Nii Paide linnuses kui vanatehnika varjupaigas oli ka huvitav.
- Mulle meeldis see reis. Tammsaare kodu külastamine oli tõenäoliselt kõige igavam osa reisist; vanatehnika muuseum aga kõige meeldejäävam. Kõige naljakam oli see, kui Uku sai ühe eksponaadi (traktori) tööle. Bussisõidud ja ühine öhtu olid ka väga toredad, kuna sain oma lennuga lähedasemaks.
- Veetsin kaks mõnusat päeva oma lennuga ja õppisin neid tundma. Kimasin Aravete kardirajal, võttes teravaid kurve ja külge lastes. Esimesel päeval sõin head ja toitvat sööki, teisel päeval mitte nii head. Lendudevaheline võistlus oli väga vinge – pidime raja läbima tiimina, tehes koostööd ja kasutades oma füüsilisi võimeid. Nelijärvel valitses mõnus õhustik.

- Tammsaare sünnikodu külastus oli ühtaegu huvitav ja kummaline, kuna viibisin siiski kellegi teise kodus. Enim meeldis vanatehnika hoiupaik, giid oli huvitav, eksponaadid ka. Meeldis käia vanades sõiduvahendites ja jälgida traktorifännidest klassivendi, kes söötsid vanade traktorite juurde ja ühe isegi imekombel tööle said. Vanas veskis polnud eriti huvitav, kuigi giid oli sõbralik ja tundis oma tööd. Kahjuks ei piisanud sellest, et kõita tänapäeva noort.
- LAUDTEE: libe, raske oli loodust vaadelda, pidi pidevalt ette vaatama, et mööda ei astuks / ei libiseks (vihmane ilm). TAMMSAARE MUUSEUM: kõle ilm, väga kiire, õnneks oli siseruumis, kus me söime, soe. TUULEVESKI: huvitav, aga kõrgemale minnek oli ebamugav (kitsad trepid, kitsas ruum), liiga kaua? VANATEHNIKA: huvitav, põnev oli ringi käia ja erinevaid masinaid vaadata, külm ilm, aga vähemalt sai aktiivselt ringi liikuda. PUHKEKESKUS: ajakava oli alguses segane, ühised tegevused venisid pikale ning väsitasid; toad olid head. AJAKESKUS: alguses tore, hiljem väsitav (kitsas torn tekitas veidi ebamugavust); söök oli OK, aga läks kiiresti külmaks.

ETIKETIKOOLITUS

EGERT SUVI, SANEL ŠTEIN, 11R

20. detsembril 2021. aastal käis 11R klassi 24 õpilast Väimela KHK-s kahetunnisel etiketikoolitusel, mida juhendas Kertu Pehlak.

Alustasime koolitusega klassis, kus rääkisime põhitõdedest ja saime teada, kuidas teha eelkatet ning kuidas käituda ettekandjana. Lauda kaetakse tooli järgi ehk taldriku peab asetama täpselt tooli ette lauale. Esmalt asetatakse lauale taldrik, söögiriistad paigutatakse selle ümber. Ettekandja peab kliendiga hoidma silmsidet, naeratama ning olema empaatiline, näiteks kui klient siseneb restorani, ei tohi ettekandja talle kohe küsimustega „peale lennata“, vaid tuleb lasta tal kohaneda. Õppisime, et külalisest paremalt poolt ulatatakse lahtine menüü; asetatakse ja koristatakse taldrikuid; täiendatakse või vahetatakse söögiriistu ja joogiklaase; valatakse jooke; asetatakse arve lauale. Külalisest vasakult esitletakse vaagnaid ja pudeleid; serveeritakse liudadelt lusika ja kahvliga; serveeritakse salatit, kui seda pakutakse kõrvalroana, ja leiba ning hiljem puhastatakse laud leivaraasukestest.

Veel saime teada mõned huvitavad faktid, näiteks et punase veini pokaal on suurem kui valge veini oma; veeklaasi ei viida laualt enne ära, kui klient on lahkunud; pearoa põhikomponent,

milleks võib olla kala või liha, asetatakse kliendi ette nii, et see on taldriku kella poole viie kohal; esimesel käigul kasutab klient kõige välimisi söögiriistu ning lüübib järjest sissepoole.

Pärast teooriat rakendasime õpitut praktikas, st moodustasime neli rühma, millest kolm katsid laudu ning üks valmistas suupistevaagnat. Lõpuks serveeris see rühm oma valmistatud teistele nii, nagu on ettekandjale kohane.

Koolitus möödus edukalt ning kindlasti rakendame neid teadmisi edaspidi.

LINNULAAGER MATSALUS

REGINA KAPP, MILANA AVDASHOVA, 10L

Linnulaager Matsalu rahvusparkis toimus esmaspäeval, 27. septembril. Varahommikul ootas meid kooli ees buss Põlva gümnasistidega. Võtsime suuna Valga poole, kus meiega liitusid Valga gümnasistid, kuna tegemist on Kagu-Eesti riigigümnaasiumide ühislaagriga, et valmistada õpilasi ette olümpiaadiks.

Seltskond koos, võis sõit Matsallu alata. Rahvusparkis ootas meid imetore güd, kes jagas oma tarkust ja teadmisi. Kõigepealt suundusime Algallika külalistemajja, kus meid võeti lahkelt vastu. Algallikal on väga vahva majutussüsteem: igale toale on pandud nimi kindla eesmärgiga. Meie, Regina ja Milana, saime

ööbida Päikeseloojangu toas, kust avanes imeilus vaade merele, mida õhtul kaunistas loojuv päike.

Esimene tegevus Matsalus oli linnuvaatlus Keemu vaatetornis. Vaatlesime erinevaid linde binoklitega ja pikksilmaga. Nägime paljusid linde nii merel kui ka mere kohal lendamas, nagu näiteks kümnokkluiki ja merikajakaid.

Foto: Regina Kapp 10L

Meie järgmine sihtmärk oli Rooglaiu sadam, mille lähistel vaatlesime sookurgi ja hanesid. Kauba peale saime osa imeilusast päikeseloojangust.

Foto: Elerin Andrusse 12L

Päeva lõpetuseks vaatasime koos Jouni Hiltuneni filmi „Kurepoja pikk teekond“, mis andis ülevaate sookurgede elust: nende aastaringist ja rändeteekonnast, laiemalt ka inimese ja looduse kooseksisteerimisest muutuvast maailmas.

Järgmisel päeval külastasime Matsalu looduskeskust, kus vaatasime lühifilmi „Matsalu aasta. Elu jääst jääni“, mis rääkis Matsalu aastaegadest. Matsalus eristatakse seitset aastaega: luige-, lagle-, kormorani-, pilliroo-, kure-, laugu- ja kitseaga.

Päeva lõpetasime Haeskal, kus nägime suurt valgepõsk-laglede parve ning šoti mägiveiseid.

Foto: Elerin Andrusse 12L

Matsalu Rahvuspark, Lääne-Eesti madalike esindusala, on väga omamoodi, kuid ilus koht. Rahvusparki peamiseks eesmärgiks on kaitsta Euroopa ühte tähtsamat linnuala. Oluliseks ülesandeks on hoida esivanemate kultuuri- ja ajaloolist

pärandid, mille tähtsaks osaks on poollooduslike koosluste säilitamine ja taastamine.

Matsalu rahvusparki kõige olulisemaks väärtuseks võib pidada selle linnustikku. Seal on registreeritud 281 linnuliiki, neist pesitseb Matsalus 173. Aasta jooksul võib läbirändel kohata umbes 3 miljonit vee- ja rannikulindu.

Matsalus võib näha väga erinevaid linde – põialpoistest heleflamingodeni välja. Meie nägime oma retkel umbes 40 linnuliiki: konmorane, valgepõsk-laglesid, kanepilindu, jääkosklat, rohevinti jpt.

MATEMAATIKA PANGANDUSES

MARKO LÄLL, KEN PARIJÕGI, 11R

21. oktoobril toimus koostöös Tartu Ülikooli ja Swedbankiga matemaatikateemaline õppepäev „Matemaatika panganduses“. Tartusse jõudes käisime Kalevi kommipoes, sest alguseni oli aega. Ülikooli peahoonesse jõudes avastasime, et õppepäev oli juba alanud, kuna saalis rääkis Microsoft Teamsi kaudu meiega Tarmo Ulla. Ta rääkis ülevaatlukult päeva programmist ja sellest, kui oluline on matemaatika tema igapäevatoos pangas. Seejärel astus meie ette Ana Valdmann, Tartu Ülikooli teaduskooli direktor. Ta tänas Swedbanki koostöö eest ning kutsus ette esimese esineja.

Swedbanki ärikliendihaldur Sven Padjus andis ülevaate sellest, kuidas ta üldse jõudis pangandusse ja millega ta iga päev tegeleb, lisaks tutvustas ta meile ka rikastumise teooriat. Rikastumisel on kaks peamist põhjust: pärandus ja ettevõtlikkus. Slaidiesitlusest saime aimu, kuidas käib panganduses töö Exceli tabeliga ja kuidas haldur oma klientide raha käitleb.

Järgmisena rääkis meile Svetlana Tsaljuk oma teekonnast panganduses. Ta lõpetas Tartu Ülikooli matemaatikateaduskonna, lõpetamise järel asus tööle Swedbankis, olles aastaid Lõuna-Eesti kontorite juht. S. Tsaljuk andis lühiülevaate rahatarkusest, sellest, kuidas jõuda finantsvabaduseni, et mitte elada palgapäevast palgapäevani. Tema sõnutsi on rahatarkuse põhitõed järgmised: eesmärgistamine, eelarve pidamine, kogumine ja investeerimine. Ta soovitas meil hakata üles kirjutama oma kulusid ja tulusid ning investeerida igakuisest sissetulekust 10%.

Kõige meeldejäävam oli Kristin Peterseli esitus tehisintellektist ja masinõppest panganduses. Ta rääkis, kuidas õpetada tehisintellektile mustreid ja nende äratundmist ning kuidas neid teadmisi panganduses rakendada. Näiteks kontrollitakse pangatehingu usaldusväärsust tehisintellekti abil, mis vaatab üle erinevad muutujad, nt tehingu summa, sooritamise kellaaja jpm ning annab pangatöötajale teada, kui tuvastab ebatavalise tegevuse.

Loengutele järgnes nn karjääritöötuba. Kõigepealt pandi publik rääkima, visates palli üle saali, ning see grupp, kes palli kinni

püüdis, pidi jagama mõtteid, mis neil seostub pangandusega. Tööleheltsai ka sobitada erinevaid panga töökohtade nimetusi ning ülesandeid, mis osutus oodatust keerulisemaks, kuna kõik töökohad olid esmapilgul sarnased. Parimatele jagati auhindu. Lektorid rääkisid, kui hea on pangas töötada – Swedbankil on oma spordiklubi, erinevad stipendiumid õpilastele, palju tasustatud puhkuseid ja töötajatele kursuseid.

Käisime vahepeal ülikooli kohvikus söömas, pärast arvutasime viimases töötoas Excelis liht- ja liitintressi autoostuks. Võrdlesime, kuidas liitintressiga on kallima auto ost võimalik sama ajaga, mis kuluks lihtintressiga palju odavama auto ostuks. Ka rääkisime liisingust ning sellest, kuidas vahel on targem asju liisida. Seda teemat me kahjuks pikalt arutada ei jõudnud, sest kiirustasime koju, et kõik jõuaksid kooli võrkpalliturniirile.

LOENGUD

URMAS TARTES „KES ON SÄÄSED?“

VESTA PILLE, emakeele ja kirjanduse õpetaja

9. septembril rääkis VG 12. loodus- ja reaalklassile sääskedest looduse lugude vahendaja, putukateadlane, kes on õppinud TÜ-s bioloogiat ja zooloogiat ning kaitsnud doktoritöö teemal „Hingamisrütmidest putukatel“ (1995). Lectori sõnutsi on ta 5. klassist peale teadnud, et tahab õppida bioloogiat, see eeldab ka häid teadmisi matemaatikast ja füüsikast, kuna neist algab elu mõistmine. 2010. aastal loobus U. Tartes professoriametist ja temast sai vabakutseline loodusemees. See oli ränk otsus, kuna valida tuli kahe hea asja vahel, aga kahjuks ei saa olla samal ajal väga hea professor ja maailma parim putukauurija.

Sääski on maailmas u 3600 erinevat liiki; Eestis 33, neist suuremad perekonnad on halla-, metsa- ja laulusääsed. Sääsed on putukauurija vaatevinklist väga kaitsetud, neil pole ühtegi kaitsevahendit, seepärast vajavad nad paljunemiseks väikest ajutist veekogu, milles puuduvad röövloomad. Hästi sobib mingi lohk tuulte eest kaitstud kohas. Küsimusele, kuidas sääsk aru saab, et see on õige paik/lohk, vastas U. Tartes, et putukatel on lõhnataju esimesel kohal: lohkus on niiskuse toimel teine

keemiline koostis. Inimene saab 95% infost visuaalsel teel, seepärast ei suuda ta ette kujutada, et maailmataju võiks ka teistiti käia. Jutu käigus selgus üllatav fakt, et me sööme igal aastal enda teadmata 1,5 kg putukaid ära – mida mahedam toit, seda enam putukaid selles peidus on.

Looduses asjad juhtuvad, seal teevad kõik vigu, enamik kõrvalekaldeist saab hukka, aga mõni anomaalia osutub evolutsioonis pääseteeks. Lektor tõmbas paralleeli popmuusikaga: milline laul saab populaarseks, milline mitte, ei saa prognoosida. Poplauljad on tagantjärele ise ka häämingus, et ühest või teisest loost sai hitt – nad poleks iial ise nii arvanud. See on elu seaduspärane.

Isane sääsk sööb vaid taimenektarit, tema elu eesmärk on olla õigel ajal õiges kohas, et kohtuda emasega ja saada füüsilisi järglasi. See on ääretult keeruline, kuna sääsed lendavad sünnikohas u 0,5 km raadiuses ringi, harva 1,5 km kaugusele. U. Tartes kommenteeris, et inimene on loomariigis täielik erand – ta võib vabalt piirduda vaimsete järglastega (õpilastega). Geenidega antakse küll eeldused, aga õpetamisega saab eeldusi realiseerida. Sääsk kasutab helisignaali (emasel u 400 Hz, isasel u 600 Hz), osates tiivalöögi sagedusest ära tunda oma kaaslase. Sellest pole kaugelki küllalt, nüüd tuleb korraldada duett (tiivalöögi sageduse harmoonia) ehk saavutada ülemheli u 1200 Hz (sääsed on väga head arvutajad, U. T.). Lektor laskis kuulata „armunute“ helisignaale eraldi ja koostöös. Loengupidaja tegi siin humoorika kõrvalepõike: „Inimesed on laulupeo idee saanud sääskedelt, ainult et nad ei taha seda tunnistada.“ Sääsepulm kestab 1-2 päeva, isase elu sellega piirdub ka – teda pole enam vaja.

Inimesed „aitavad“ sääski, luues neile täiendavaid elupaiku: raielangi rööpad, vanad autorehvid, aeda rajatud veesilmad jms. Laulusääsed on urbaniseerunud, õppinud elama nt Londoni metrooms, seal on väga sobiv mikrokliima, nii et sääsed saavad sigida ja süüa aasta ringi (inimene on sääse söögilaud, U. T.). Väga harva juhtub, et sääsk elab 2-kuuseks, linnakeskkonnas on tal aga väga mõnus tegutseda. Lektor nimetas sääske nutiputukaks, kuna veres, millest ta toitub, on kõik eluks vajalikud ained korraga olemas. Sääski meelitavad kohale CO₂, temperatuur (37° ja enam), kehalt lenduvad ained (nt piimhape ja oktenool). Kui neist tegureist on kaks olemas, tulevad ka

sääsed. Inimesest on 21. sajandist saanud isendilisel kõige suurem loomaliik (enne seda olid rotid esimesel kohal) ja ta kehal on väga vähe sellist ala, kust sääsk süüa ei saa (sääskedel läheb tänapäeval väga hästi, U. T.).

Sääskede kõrghooaeg on mai lõpp – juuni algus. U. Tartes soovitas lubada kevadel esimestel sääskedel end süüa lasta, kuna nii saab aktiveerida oma immuunsüsteemi, mis on talve jooksul sääse ära unustada jõudnud. Ka väikelapsi võiks lasta 2-3 sääsel torgata – ikka immuunsuse nimel.

Miks on mõnel aastal rohkem sääski?

Kui ilm on ebasoodne, st kuiv, siis ei ole lohupõhjas piisavalt niiskust, et sääsevastsed saaks areneda. Nii võib juhtuda 3-4 aastat järjest, aga sääsed muudkui munevad vihma lootuses igal aastal, ja kui nüüd 3./4. aastal tuleb piisavalt sademeid, siis ootab meid kolme-nelja aasta sääsenorm korruga. Sääsk peab iminoka panema täpselt veresoonde. Jälgisime lektori inimkatset iseenda peal, kuidas sääsk otsib õiget kohta, kuni viimaks „pihta saab“, kuidas ta täitub nagu pudel (sääsk imeb korruga 5 mikrolitrit verd; doonor loovutab 0,5 l, sellest saaks 100 000 sääske söönuks, U. T.), kusjuures „toidulaud“ ei tunne midagi, kuna sääse iminokast eraldub korruga nii antikoagulanti (verevedeldajat) kui valuvaigistit. Tänapäeva meditsiinitarvikute tootjad üritavad uute süstlanõelte disainis võtta eeskujuks sääse iminoka ehituse.

Sääsed ja haigused

Haigustekitaja kasutab tegelikult sääske ära. Eesti sääsed on terved, kunagi on meie maal ka olnud oma malaariavorm, nn halltõbi, mis eelmise sajandi keskpaiku lihtsalt kadus.

Inimesed ei peaks sääski mürgiga tõrjuma, seeläbi mürgitame ka ennast, lihtsam on kohaneda: mitte grillida sääsehooajal (mai-juuni) või valida selleks tuuline paik (sääsk on kerge, tuul viib minema; inimene on sääsest 14 000 000 korda suurem, U. T.), vältida kosmeetikat (sääsemeelitaja „oktenool“ on kosmeetikatoodete koostisosas), valida riideid sildiga „Mosquito proof“, kasutada sääsevõrku.

KÜLAS OLI MARJA-LIISA PLATS

BIBILY CASSIDY ILVES, 11H

8. septembril kohtusid Võru Gümnaasiumi humanitaarklasside õpilased ja kõik huvilised raamatukunstniku Marja-Liisa Platsiga.

Eesti kunstnik ja lasteraamatute illustraator Marja-Liisa Plats sündis 16. detsembril 1984. aastal Rāpinas. 2009. aastal lõpetas ta Tartu Kõrgema Kunstikooli fotograafia erialal. Alates 2001. aastast on ta illustreerinud rohkem kui 40 lasteraamatut ja teinud koostööd ajakirjaga Täheke. Ta on illustreerinud paljude kirjanike raamatuid, nt Mika Keränen („Varastatud oranž jalgratas“, „Peidetud hõbedane aardelaegas“), Heljo Mänd („Suve suurmüük“, „Sügise süda“), Reeli Reinaus („Kuidas mu isa endale uue naise sai“, „Morten, Emilie ja kadunud maailmad“), Triinu Laan („Luukere Juhani juhtumised“). Raamatute illustreerimise ja graafilise disainiga tegeleb Marja-Liisa suurema osa oma ajast, lisaks on ta kujundanud plakateid, postkaarte, logosid, CD-sid ja lauamänge. Ta tegeleb ka n-ö puhtalt kunstniku tegevustega, mille ta enda jaoks liigitab galeriikunsti alla. Tema hobideks on muusika, loodus ja maakodus aja veetmine.

Kirjaoskus klassikalises tähenduses on lugemis- ja kirjutamisoskus, kuid meediaajastul on see mõiste märkimisväärselt laienenud. Tänapäevases kontekstis tähendab see pigem võimet orienteeruda mingisuguses tehnilises sfääris. Digitaalse kirjaoskuse puhul aga seda, kas suudetakse leida, mõista ja hinnata infot, mille me leiame digitaaltehnoloogiast, loomulikult oskust seda ka liigitada ja eristada. Paljud autorid leiavad, et visuaalne kirjaoskus on muutunud olulisemaks kui funktsionaalne lugemine, sest see jõuab inimesteni esimesena. Visuaalne kirjaoskus juhib inimest ka võõras keskkonnas, sest juhitudakse märkidest. Visuaalse kommunikatsiooni puhul edastatakse infot graafiliselt: pildid, fondid, mustrid, suurused. Kuulus graafiline disainer Paula Scher on öelnud: „*Words have meaning, type has spirit*“ (tõlge: sõnad on tähendus, (kirja)tüübil on hing/iseloom).

Visuaalsest kommunikatsioonist arusaamine on kriitilise meediatarbimise eelduseks. Eristada võiks kahte teguviisi: nägemine, st registreerin ära, et midagi oli, ja vaatamine, st süvenen ja mõtlen, mida mulle tegelikult näidatakse. Visuaalne

informatsioon mõjutab inimesi isegi siis, kui nad ei sõnasta enda jaoks ära selles peituvat asja sisu, vaid lihtsalt võtavad selle kaasa. Inimesed kalduvad võtma pilti kui tõest reaalsuse kujutust. See on problemaatiline koht, sest alati on seal pildistaja või videograafi käsi mängus, mida ta jätab kaadrisse ja mida mitte. Vaatajal pole infot, mis jäeti kaadrist välja, ja seetõttu ei saa võtta fotosid ja videoid nagu päris maailma esitust. Lisaks levib väga palju libamaterjale ja -pilte, mille abil saab inimesi manipuleerida. Tuleks olla kriitiline, aga ka teadlik meediakasutaja, et mitte ise eksida.

Inimene peaks olema teadlik autorikaitseaduse olemasolust. Marja-Liisa rääkis 2020. aasta juhtumi, kus Saaremaa Piimatööstus ja reklaamiagentuur La Ecuador kasutasid Saaremaa juustu kampaanias ehtekunstnik Keiu Kullese loodud Muhu preesi ilma autori loata. Piimatööstus ja reklaamiagentuur pidid maksma suure kahjutasu. Marja-Liisa ise ei anna kirjastusele kunagi oma piltide kasutamisoigusi, vaid müüb kasutamislitsentsi, sellest on võimalik ära elada, muidugi onoleb kõik inimese standarditest. Marja-Liisa neist rahadest süiski ära ei ela, seepärast töötab ta poole kohaga Tartu Observatooriumi kommunikatsioonispetsialistina.

Visuaalsus on suhtlusvahend – isegi kui kujundus pole efektiivne, kannab see endas mingit sõnumit. Halva kujunduse sõnum on põhjus, miks see polnud efektiivne. Graafilist disaini tehes tuleks tugineda nii tunnetusele kui ka kultuurilisele kontekstile. Meie kultuuriruumis seostub valge lahti olemisega ja must kinni olemisega, nii et kui väljendada lahti olemist punasega ja kinni olemist roheline, siis tekitaks see inimestes segadust.

Kompositsiooni põhimõiste on ruum, kus hakatakse tasakaalu paika seadma. Raamatukunstniku töös tähendab ruum lehekülge, mõnes mõttes ka raamatu paksust, kuidas ruum muutub, kui pöörata lehekülge. Vahel on vaja ruumis tasakaalu nihutada ühes või teises suunas, sõltuvalt sellest, kuidas tahetakse vaataja tähelepanu juhtida. Kui kõik objektid on ühesuurused, on vaatajal väga raske aru saada, millises järjekorras ta neile tähelepanu pöörama peaks, ning see võib osutada üsna koormavaks. Plakatil on tarvis informatsioon (kuupäevad, pealkirjad, esinejad) panna omavahelisse hierarhiasse, et vaatajal oleks lihtsam orienteeruda.

Marja-Liisa on illustreerinud ka Aado Lintropi raamatu „Linn seitsme tiivaga hobuse seljas“, mis räägib mansi rahva pärimusest: lood ja laulud maailma loomisest, inimese ja loomade-lindude tegemisest ning ajastuid lõpetavast uputusest. Lood on väga detailirohked ja kohati tänapäevasele inimesele arusaamatud, seetõttu oli üsna keeruline illustreerida. Selles teoses polnud fotorealismi võimalik eriti kasutada, kuna tegelased olid väga eriomelised ning ulmelised. Raamatukunstnik illustreerib nii käsitsi kui arvuti abil. Paljud selle raamatu ainelised maalid on praegu Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus. Illustreerimiseks tuli koguda taustinformatsiooni nii ERMi arhiivist kui ka autorilt, kes on antropoloog ning kes ise on Mansimaal ka käinud. Marja-Liisa pani tähele, et lugedes kordusid erinevad metallid, ning võttis ühes tooniks tulise raua värvi. Raamat on toonidelt üsna mustvalge, selleks et näidata, et tegemist on väljasureva rahvaga. Must sobis ka taustaks, kus inimesed saavad enda jaoks projitseerida loo tegevustiku. Loengu lõpus saime näha fotosid töö käigust selle raamatu illustreerimisel.

Selleks et oma silmaringi rohkem avardada ja saada osa teiste inimeste mõttemaailmast, otsustasin Marja-Liisa Platsile esitada ka mõne lisaküsimuse. Marja-Liisa rääkis, et lemmikraamatud seostuvad kogemuste, huvide ja silmaringiga, mis aga arenevad, laienevad ja muutuvad ajaga. Kohustuslik kirjandus ei pruugi teismelist kõnetada, sest tal puuduvad selle mõistmiseks vajalikud elukogemused. Kohustuslik kirjandus ei ole ehk huvitav, kuid on süiski vajalik, mõistmaks kultuuri ja meid ümbritsevat eluolu. Maarja-Liisal jäi kooli ajal lugemata Mihhail Bulgakovi romaan „Meister ja Margarita“, kuna see oli liiga keeruline ja ta ei taibanud teose olulisust maailmakultuuris. Aastaid hiljem sai sellest aga üks meeldejäevamaid lugemiskogemusi. Brecht Evensi graafiline novell „Panther“ oli viimane teos, mis jäi meelde nii kunstiliselt kui ka sügavamõttelisuse ja õpetlikkuse poolest.

Inimesed on teistele eeskujuks mõne oma omaduse poolest. Oluline on ka oskus seda omadust õigel hetkel rakendada. Marja-Liisale on olnud eeskujuks tema särtsakas vanaema; Kersti Kaljulaid oma tema hinnangul sümpaatne inimene, imetlust tekitab tema oskus vastata igale küsimusele asjatundlikult ja sisukalt ning Eckhart Tolle, kes on oma olemuselt väga rahulik ja eneseteadlik.

Annie Dillard'i ütlus „*How we spend our days, is, of course, how we spend our lives*“ (tõlge: see, kuidas me veedame oma päevi, näitab muidugi, kuidas me veedame oma elu) tuleb meelde, kui oluline on elada iga päev nii, nagu see oleks viimane. See aga ei tähenda, et inimesed peaksid iga päev andma endast kõik ja otsima üha ohtlikumaid väljakutseid. Tuleb teha täpselt nii palju või nii vähe, et oleksid endaga rahul, seades endale eesmärgid ja tegutsedes neile vastavalt. Kõik ihkavad paremat elu ning suurem osa on valmis ka selle nimel pingutama. Tuleb leida tasakaal töö ja puhkuse vahel, et teekonnal millegi parema poole ennast ei kaotaks. Olukord, kus ei leita enam aega teha midagi, mida peetakse enda füüsilise ja vaimse heaolu jaoks vajalikuks, peaks andma märku, et elukorraldust tuleb muuta.

Nõuanded sõltuvad ajahetkest, sest sõnad saavad tähenduse ainult vastavas kontekstis. Paljud on ilmselt kuulnud soovitusi „Usalda iseennast!“, üsna üldine ja väheütle, ometi on see õigel hetkel õiges kohas parim julgustus, mille võid teisele anda. Marja-Liisa vanaisa soovitas tal õppida ning seda pole ta unustanud, ta areneb ja õpib iga päevaga üha rohkem.

Marja-Liisa teab, et keha tervis on oluline, kuid tal võttis üpris kaua aega, mõistmaks, kuidas on see talle kasulik. Sporti ümbritsev kultuur on talle alati olnud vastumeelne. Tihti ei meeldinud talle spordivõistluste ja jõusaali muusikavalik ega kõitnud ka sportlaste jutud. Jõusaalis peegli ees lihaseid treenida oli täiesti mõistetamatu tegevus. Õpingute ajal tuli tal palju istuda ning lõpuks otsustas ta jõusaali süiski proovida. Jõusaali muusika ja õhustik ei meeldi talle endiselt, kuid lihaste treenimine ja füüsiline koormus aitavad mõttetööst puhata.

Ajas tagasi minnes oleks kindlasti palju nõuandeid, mida jagada, kuid neil poleks tähendust. Õpitakse ju ikka paremini ise erinevaid olukordi läbi elades, sest oma kogemus annab õppetunnile väärtuse ja nii jääb see paremini meelde. Marja-Liisa arvates oleks üks soe kallistus oma mineviku minale kõige targem.

Loengul osaledes õppisin väärtustama ja märkama mitte lihtsalt autorit ja tema loomingut, vaid ka teose illustraatorit. Loengul räägiti aitas meelde tuletada, kui oluline on visuaalne kirjaoskus ning kuidas ja miks peaks olema kriitiline meediakasutaja. Marja-Liisa vastused küsimustele inspireerisid ja aitasid mul näha maailma teisest vaatepunktist.

AJAKIRJANDUS, MEEDIATAIP

OLEV PIIRISILD, 11L

17. detsembril kohtusid 11. klassid Eesti Rahvusringhäälingu ajakirjanikega, kelleks olid Mirjam Möttus ja Lauri Varik. Nad andsid ülevaate Eesti Rahvusringhäälingust, meediataibust, ajakirjandusest ja vaeuudiste levitamisest.

Eesti Rahvusringhääling, kus Lauri töötab raadiohäälena ja Mirjam uudistereporterina, on avalik-õiguslik kanal, mis kuulub eesti rahvale. ERR-ile kuulub kolm telekanalit ja viis raadiojaama, lisaks mitu veebiportaali, näiteks Novaator ja Jupiter. Uudised, mida ERR-is edastatakse, pärinevad usaldusväärsetelt allikatel, vaeuudiseid nende kanalid enamjaolt ei edasta. ERR ei müü ühelgi oma kanalil reklaami, sest ajakirjandus ei tohiks sõltuda reklaamist, mis toob tulu, aga võtab arvamisvabaduse.

Meedia on üks suur ja lahutamatu osa tänapäeva inimeste elus. Meediakanaleid on palju, nende hulka kuuluvad ajalehed ja -kirjad, televisioon, raadio, uudisteportaaliid. Meediakanaliteks võib pidada ka erinevaid sotsiaalmeedia platvorme, mida haldavad üksikisikud, näiteks blogijad, juutuuberid. Meediat saab luua iga inimene igas kohas.

Meedia üks väike osa on ajakirjandus, seda loovad enamjaolt ajakirjanikud ja toimetused. Ajakirjanduse sisu on kontrollitud ning põhineb usaldusväärsetel allikatel, sealt saadav info laiendab inimeste silmaringi. Ajakirjanduses on tempo kiire, sest kogu aeg tuleb uusi uudiseid juurde ja info tuleb kiiresti edastada, kuid kiirus tapab kvaliteeti ning pahathti satubki tõeste uudiste vahele mõni libauudis.

Liba- ehk vaeuudiseid ringleb internetiavarustes palju ning neid võib leida isegi usaldusväärsetelt kanalitelt. Valeuudis on enamasti ajakirjaniku kogemata tehtud eksimus, kuid neid tehakse vahel ka naljaga ning isegi tahtlikult, et inimesi mõjutada. Kellegi üks uudis või väide, olgu see tõene või vale, võib meid kõiki mõjutada. Ajaloost on teada-tuntud vaeuudiste levitajana Nõukogude Liit, kes levitas propagandat lääneriikide kohta ning oli kehtestanud ka tsensuuri, et keegi ei saaks tegelikkusest aimu. Tänapäeval on tuntud vaeuudiste levitaja Venemaa, kes mõnes oma telekanalis kritiseerib Euroopat ja seda juhtub lausa 18

korda ühe uudistesaaate jooksul, teisisõnu, inimestele tehakse ajupesu. Selleks et vaeuudiseid ära tunda, tuleb mitmest kohast üle kontrollida, et veenduda uudise tõele vastavuses.

Tänapäeval on meedial on väga suur võim inimese üle, sellepärast peabki inimene olema äärmiselt meediataiplik. Et olla meediataiplik, peab mõtlema kriitiliselt, peab oskama ära tunda, kui sulle püütakse midagi müüa või sind millegagi mõjutada, ning peab tundma ära valeinfo. Kontrolli, enne kui hakkad uskuma!

KOOLI KÜLASTAS LOODUSRÄNDAJA ROMET VAINO

ANGELA LINDMETS, HANNA ANNUS, 11L

Võru Gümnaasiumis käis 6. detsembril kooliperere rääkimas teemal „Loodus ja inimene“ matkajuht Romet Vaino. Ta on looduses rändaja, kes pakub inimestele võimalust üheskoos temaga avastada Eestimaa imelisi rabasid.

Romet Vaino alustas karjääri kontoritööga, kuid juba alguses tundis ta, et see pole tema jaoks. 2017. aasta suvel tekkis töökohal raskusi ja inimesi koondati, sealhulgas Romet Vaino. See oli tema jaoks tõuge alustada uut teekonda matkajuhina ja samal suvel viis ta esimest korda inimesi rappa matkale, mis osutus populaarseks.

Tema matkad on väga mitmekülgsed. Ta teeb gruppidele ja personaalselt räätsa-, kanuu-, uisu- ning jalgsimatku ja palju veel. Ta on nõus alustama matka ükskõik millal, olgu siis öösel kell kaks või hommikul kell kuus. Vaino matkad pakuvad võimalust enda hinge sisse vaadata ja kesk Eesti loodust argielust välja puhata.

Romet Vaino on matkanud erinevatel maastikel, eriti südamelähedased on talle rabad. Vaino ise arvab, et see tuleneb tema sünni- ja kasvamisest Raplamaal, kus on palju rabasid. 2021. aasta sügisel võttis ta ette retke Rootsi Sareki rahvusparki, kus üritas Skierfe mäe tippu ronida. See tal ei õnnestunud, sest ilm läks väga hulluks. Matkajuht oli retke ajaks oma telefoni täiesti välja lülitanud, kuid tões, et see oli viga, sest vigastuse korral poleks saanud abi kutsuda.

Nn soolomatkade käigus on ta kokku puutunud mitmete loomadega, kõige meeldejäavam oli Romet Vaino hinnangul kohtumine karuga, kellega poleks tohtinud silmsidet luua, aga ta tegi seda kogemata ikka. Õnneks laabus kõik ja karu kiirustas sügavasse metsa tagasi. Saalist uuriti, kas öösi tekib ka hirm mõne hääle pärast. Vaino selgitas, et alguses kindlasti, aga aastate jooksul on ta õppinud ära erinevate loomade häälsused, nii et ta enam ei kardab, vaid suudab häälitseva looma tuvastada.

Loodust võtab mees kui kasvatajat, õpetajat. Mitmetel rännakutel erinevate inimeste seltsis on Vaino täheldanud, et ööpimeduses kerkivad inimestel üles tunded ja kartused, millest nad varem polnud teadlikud. Rändaja avaldas, et ka temal võttis aega, enne kui suutis pimedas metsas või rabas julgelt ringi käia. Ta alustas n-ö väikeste amsudega: iga kord üritas öösel autost natuke kaugemale kõndida, kuni lõpuks suutis kogu matka läbi teha.

ETTEVÕTMISED

KASULIK TEGU VÄRSKES ÕHUS – MAAILMAKORISTUSPÄEV

GERDA MICHELSON, 11L

Võru Gümnaasiumi vahvad noored otsustasid 23. septembril võtta osa Maailmakoristuspäevast. On rõõm tõdeda, et meie noortele läheb korda keskkond ja selle puhtana hoidmine.

Koristustalguid on korraldatud Eestis alates 3. maist 2008. Tegu on üle-eestilise ettevõtmisega, mille eesmärk on puhastada Eesti prügist. Väart idee levis ka välismaediasse. Igal aastal on üritus järjest rohkem populaarsust kogunud. Algul kandis eesti ettevõtja ja sportlase Rainer Nõlvaku üleskutse nime „Teeme ära!“, nüüd on seda nimetama hakatud Maailmakoristuspäevaks. Rahvusvaheline aktsioon „Let’s Do It! World“ toimub igal aastal kindlatel kuupäevadel, sellel aastal 18.–24. septembrini.

Maailmakoristuspäev on meie koolis iga-aastane ettevõtmine. Seekord olid eestvedajad MÕISA president Hanna-Maria Org ja koolielu korraldaja Maivi Liiskmann. Kõikidel kooli töötajatel ja õpilastel oli võimalus selles osaleda. 23. septembril kohtuti 16.00 kooli hoovis. Enne teele asumist jagati kõikidele osavõtjatele šokolaadi, et energias puudu ei tuleks :). Õpilased liikusid kooli sisehoovist Roosisaare teeni, sealt juhatas neid edasi keskkonna- ja järelevalvespetsialist Tiina Randjärv.

Piirkond, mida puhastada tuli, nägi välja kui prügimägi. Kõik olid hämmingus ega uskunud oma silmi, et meie väikses Võru linnas on ala, mis on kaetud sellise sodiga. Kõik hakkasid kohe tegutsema, moodustati kolm ketti ja anti prügi käest kätte. Poolteise tunni jooksul täitus üheksa suurt prügikotti igat sorti jäätmetega. Põhiliselt oli seal eterniit, mis oli lihtsalt hunnikusse visatud, kuid leidis ka teistsugust prügi, mis reostab loodust. Meie kooli õpilaste eesmärk oli teha see ala nii puhtaks kui vähegi võimalik.

Ülemaailmse koristuspäeva käigus on võimalik osa saada ühest ägedast konkursist, kus osavõtjate vahel loositakse välja ühiskontsert, kus esineksid meie Puhta Maailma Saadikud Trad.Attack!, NOËP ja WATEVA. Konkursil kandideerimise

üks tingimustest oli, et koristuspäevast võtab osa vähemalt kümme protsenti õpilastest. Meie kooli osalus oli veidi üle kümne protsendi, nii et väga napilt õnnestus ka meil konkursile kandideerida. Lisaks tuli teha prügist kõige koledam foto ja postitada see sotsiaalmeediasse teemaviitega #kolepilt ning saata ka Maailmakoristuspäeva kodulehele.

Võru Gümnaasiumi MÕIS tänab neid 22 aktiivset noort ja kaht väga ägedat juhtkonna liiget, kes otsustasid kampa lüüa, et meie ühine linnaruum puhtamaks muuta. Loodame, et järgmisel aastal osaleb Maailmakoristuspäeval rohkem meie kooli õpilasi.

IDEELABOR 2021

LISETT KÕÖTS, 11H

Neljapäeval, 30. septembril käisime Põlva Gümnaasiumis Ideelaboris, kuna valisime UPT võimalustest õpilasfirma. Põlvas jagati sel päeval teadmisi ja häid ideid firma loomiseks. Põlva Gümnaasiumis võttis meid vastu sTARTUp Labi meeskond – Maret Ahonen, Martti Saarme ja Piret Arusaar. Lisaks neile oli meile toeks ligikaudu kümme mentorit, kes kõiki päeva jooksul erinevate ülesannete täitmisel aitasid.

Päevakava oli hästi paika pandud – esimesed kaks tundi rääkisime ideede tekkimisest ja esitlesime oma esialgseid õpilasfirma plaane, lisaks korraldasime ideede laada, kus saime suhelda teiste õpilaste ja ka mentoritega. Kell 13.00 algas lõuna, Põlva Gümnaasiumi kokad olid vaeva näinud ja meile väga maitsva toidu valmistanud. Lisaks heale söögile pakuti meile ka kohvi, teed, vett ja mahla, Tillu kohvik oli küpsetanud peedi- ja kõrvitsapätse.

Pärast lõunat alustasime väärtuspakkumise loomist. Panime paika põhilise probleemi, selle lahendused, turunduskanalid ja muu, mis äri loomisega kaasas käib. Väärtuspakkumise loomisel aitasid meid ka mentorid. Peale väärtuspakkumiste lõpetamist alustasime liftikõnedega. Saime teada, mis on liftikõne ja kuidas see võimalikult heaks muuta. Liftikõne tähendab seda, et

maksimaalselt kahe minuti jooksul peab oma firmat tutvustama ja selgeks tegema probleemi, mida firma lahendab, selle probleemi lahenduse ning tutvustama tüüpliikmeid. Oma liftikõned pidime ka ette kandma.

Päev lõppes ürituse kokkuvõttega. Arvan, et sellest oli meile palju kasu, sest saime oma ideed täiustada, ja Põlva Gümnaasiumist välja astudes oli idee kindlasti küpsem kui sinna sisse astudes. Saime palju suhelda ja teised jagasid nippe, kuidas oma ideed veel paremaks muuta. Üritus tekitas mulle hea tunde, olen nüüd õpilasfirma loomises kindlam ja arvan, et ka teistele oli Ideelaborist kasu.

MERILY JAKOVETS, 11R

Ideelaboris Põlvas osales noori nii Põlvast, Valgast kui ka Võrust. Ettevõtmine algas uute ideede genereerimisest, loomulikult võis ka juba tekkinud mõtteid täiendada. Töötasime gruppides, oma mõtteid tuli teistele esitleda. Ideelaboris pandi kirja 32 firmaideed, mida edasi arendada võiks. Neid oli seinast seinast: pastakrõpsud, LED-lambid, õppekaardid, lõhnakotid, märkmikud, telefonikaaned jne.

Minule meeldis enim idee turustada topsikaasi, mille eesmärk on hoida ära korgijoogi sattumine jooki (nt festivalidel). See toode tundus mulle väga praktiline ja kasulik, sest suurtel üritustel on alati oht sattuda korgijoogi ohvriks, kuna tähelepanu on mujal.

Meeldis ka see, et õpilased esitasid kaaslaste plaanide kohta palju küsimusi ja jagasid omakasupüüdmatult mõtteid, kuidas ideed paremaks ja toodet efektiivsemaks võiks muuta. Väärt nõu saime ka mentoritel, kes esitasid arukaid ja edasi mõtlema õhutavaid küsimusi ning jagasid näpunäiteid.

Päeva lõpus valmis noortel esialgne äriplaan ning sellest lähtuv liftikõne (sisukas lühiülevaade, kes sa oled, mida pakud ja millist kasu su tootest/teenusest olla võiks), mis tuli ette kanda.

Ideelabor andis ideid ja motivatsiooni oma firmaga tegeleda.

HOPSER OSALES VÕRU TALVISEL TANTSUPÄEVAL

KATRIN JUUL, 11R

MTÜ Võru Folkloorifestival korraldab 4. detsembril 2021. aastal Võru keskväljakul 10.00–17.00 talvise tantsupäeva, mille raames toimus erinevad üritusi ja tegevusi, millest võtsid osa ka Võru Gümnaasiumi noored tantsijad.

Ürituse jooksul võis nautida esinejaid laadalaval, rahvatantsuansambli Tarvanpää kontserti k/m Kannel teatrisaalis, osaleda õpitubades ja lüüa kaasa ühistantsimises. Kahest viimasest võttis osa ka Hopser. Korraldajad olid mõelnud samuti noorematele tantsuhuvilistele, korraldades laste pooltundi, kus pere väiksemad liikmed said proovida jalga keerutada ning tutvuda eesti rahvatantsudega. Terve ürituse vältel oli võimalik head ja paremat soetada laadalt, kuhu olid meistrid oma tooteid müüma tulnud nii lähedalt kui kaugelt.

Hopseri koosseisus on erineva kogemuste pagasiga tantsijaid. Mõne jaoks oli selline ettevõtmine juba mitmes tema elus, mõne jaoks esmakordne.

Foto: Lasse Rihard Sissas

Kertu Kalkun kommenteeris seda aktsiooni nõnda: „Ma olen osalenud igal talvisel tantsupäeval tantsijana, kuid sel korral sain proovida ka ettetantsija rolli ning see oli oodatust toredam.“ Ta lisas veel: „Tantsida on alati tore, kuid talvel on see eriti äge. Ma tean, et on külm, kuid ei tunne seda, sest teistega koos tantsimine teeb alati seest soojaks.“ Ta tõdes, et on vapustav näha, kuidas hoolimata külmast võtavad inimesed nõuks kohale tulla ja tantsida täpselt nii, nagu oskavad. Esimest korda sellisest üritusest osa võtnud Angeelika Viksi sõnas, et väga äge oli grupiga üle pika aja koos tantsida ning külmakraadid teda ei heidutanud. Mõlemad tantsijad täheldasid, et olenemata külmast olid nad rõõmsad koos tantsimise üle ning oli huvitav vaadata auruilvi tantsijate peade kohal.

Lisainfot ürituse kohta saab veel aadressilt <https://vorufolkloor.ee/talvine-tantsupaev/>

ÕPILASFIRMADE LAAT VÕRUS JA TARTUS

SANDRA ANTISOV, 11R

Igal aastal toimuvad üle Eesti õpilasfirmade laadad, kus kõigil uutel õpilasfirmadel on võimalik saada juurde kogemusi ja tutvustada inimestele oma tooteid.

Võru Gümnaasiumis on sel aastal loodud üheksa õpilasfirmat, kes kõik olid esindatud nii Tartu kui ka Võru õpilasfirmade laadal.

11. detsembril toimus laad Tartu kaubamajas, et õpilasfirmad saaksid oma tooteid tutvustada ning müümine läheks ladusamalt. Samuti said firmad juurde uusi teadmisi, kuidas turustada oma tooteid nii, et inimestes tärkaks huvi.

Tartusse hakkasime Võrust sõitma kell 8.45 Katariina kiriku juurest, et olla juba kell 10.00 kohal. Laad avati kell 11.00, seega oli kõigil tund aega seada valmis müügilauad ja teha veel viimaseid viimistlusi. Aja märgina pidi igal laual olema desinfitseerimisvahend.

Tartus toimus õpilasfirmade laad kolmel päeval, meie olime seal aga laupäeval. Iga päev (reede – pühapäev) osales laadal kuni 30 õpilasfirmat üle Eesti.

Laad kestis 11.00-15.00. Selle aja sees müüdi oma tooteid; iga laua juures käis ka asutuse SEBRA Sõbrad OÜ koolitaja Marek Mekk, kes intervjueris laudkondi ja tegi neile natuke reklaami.

Kell 15.00 jagas JA Eesti tublimatele auhindu. SA Junior Achievement Eesti on ettevõtlus- ja majandusõpet edendav organisatsioon, mille eesmärk on arendada noortes ettevõtlikkust ja majanduslikku mõtlemist. Junior Achievement loodi USA-s aastal 1919; Eestisse jõudis JA aastal 1992.

Kaks valdkonda, mille eest anti auhindu, olid näiteks parim meeskonnatöö ja parim lauadisain. Auhinnad anti kätte messilaua juures. Auhinnad jaotatud, võisid õpilasfirmad oma asjad kokku pakkida ja koju minna. Võrru jõudsime pärast 16.00.

ÕF Rbake. Foto: Maivi Liiskmann

Võru õpilasfirmade laad

Võru õpilasfirmade laad toimus 18. detsembril Võru Kagukeskuse I korrusel 11.00–15.00, aga kohal pidi olema hiljemalt 10.15, et jõuaks kauba õigeks ajaks valmis sättida. Seal olid koos peaaegu kõik Võrumaa ÕF-id.

ÕF Mõte. Foto: Maivi Liiskmann

Laadad andsid juurde müügi- ja võõrastega suhtlemise julgust. Laadal saime teada, mida on vaja toodete müümiseks, ning saadud kogemust läheb kindlasti ka edaspidises elus vaja.

KONKURSID

MIS „INGLASTEL“ UUDIST?

MAIVE SALAKKA, inglise keele õpetaja

Juba kolmandat aastat järjest on abiturientidel võimalik asendada inglise keele riigieksam rahvusvahelise eksamiga, mida korraldab Cambridge'i Ülikool ning mis on tuntud ka kui CAE. Eksam hindab erinevaid osaoskusi: kirjutamine, lugemine ja tekstist arusaamine koos keelestruktuuri ülesannetega, kuulamine ning suuline eneseväljendus (vestlus).

Meie abiturientidid on olnud väga agarad eksami sooritamise võimalust kasutama. Selleks on mitmeid häid põhjusi. Esiteks, kõik õpilased, kes sooritavad CAE, saavad oma keeleoskuse taseme kohta tunnistuse, mida aksepteeritakse kogu maailmas ning mida on igal juhul tarvis, kui soovitakse tulevikus osaleda näiteks vahetusüliõpilasena erinevates programmides. Teiseks, see on ka hea võimalus teenida endale meie eksamisessiooni ajal üks lisanädal, et keskenduda rohkem järgmisele eksamile. Kolmandaks, naljaga pooleks, on see ka mõnele õpilasele võimalus tõestada õpetajale, kui väga on teda alahinnatud.

Meie koolis on õpetajad andnud kõikidele 11. klassi õpilastele võimaluse teha kevadel mais CAE eeltest (CEPT), milles saadud 50 punkti tagab võimaluse registreerida sügisel (ehk siis 12. klassi alguses) põhieksamile. Kolme aasta jooksul on selgunud, et CAE eksamile vajaliku taseme saavutab eeltestis umbes 2/3 õpilasi, kes siis saavad valmistuda põhieksamiks. VG õpilastele on mugav ka see, et juba teist aastat on meie kool eksamikeskus, kuhu tulevad õpilased üle maakonna CAE eksamit tegema. Tänavu oli võimalus teha omas majas ka eksami suuline osa, milleks eelmistel aastatel oli tarvis sõita Tartusse või mujale.

Sellel aastal sooritas 68 abiturientidist 55 (s.o 80%) CAE eksami ning on kohe-kohe saamas kätte ka ametlikku tunnistust, nendest 3 said C2 taseme. Peaaegu samasugused olid tulemused ka eelmisel õppeaastal, mil 48 abiturienti 69st sooritas CAE ning 7 õpilast said C2 keeleoskuse tunnistuse.

Lisaks CAE eksamiks ettevalmistamisele ja selle läbiviimisele osales meie kool 2021. aastal esimest korda rahvusvahelisel inglise keele võistlusel Best in English, mida korraldab Tšehhi

Vabariik. See on C2 tasemel arvutipõhine võistlus, mille tegemiseks on aega täpselt 60 minutit ning parimad selgitatakse välja punktide ja aja põhjal. Võistluse peaauphind on kahepäevane keeleõppereis Kanadasse (majutus ja reisikulud kaetakse täies ulatuses). Tegemist on suure rahvusvahelise võistlusega, millel sellel aastal osales 17 223 õpilast. Meie koolist löi kaasa 29 õpilast. Kokku osales maailmast 595 kooli, meie olime koolina tulemuste põhjal maailmas 92. kohal. Eestist osales 44 kooli, meie olime Eesti järjestuses 18. kohal (Eestist osales 1778 õpilast). Meie kooli parima tulemuse (115,5 punkti) sai 11H klassi õpilane Erika Prihodko (maailmas 17 223 osaleja seas 126. koht ja Eesti arvestuses 26. koht). Meie kooli paremuselt teine ja kolmas olid Hans Peeter Pajumäe (11R) ja Hanna Annus (11L).

Need tulemused näitavad, et kuigi meie õppekava näeb ette vaid B2 tasemel võõrkeele õpetamise, siis meie õpetajad on siiani andnud endast kõik ja pingutavad ka edaspidi, et meie õpilastel oleks hea keeleoskus.

KOKKUVÖTTEVÕISTLUS „TUUM“

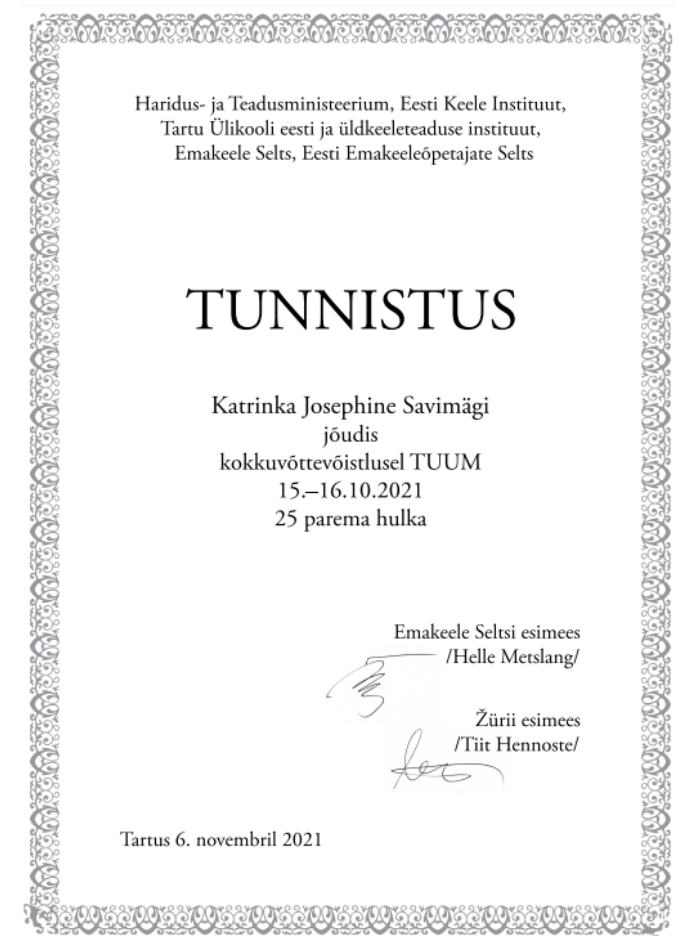
KATRINKA JOSEPHINE SAVIMÄGI, 12H

Esimene kokkuvõttevõistlus „Tuum“ toimus 28. ja 29. septembril 2012 Vikerraadio kodulehel, kus iga soovija võis proovida oma oskust panna pikem tekst kirja maksimaalselt 200 sõnaga. Võistluse algatasid haridus- ja teadusministeerium, Rahvusringhääling ning TÜ eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Ettevõtmise eesmärk oli teadvustada üldsusele tööika, et pikema teksti lühidalt kokku võtmise oskust vajavad kõik: õpilased, tudengid, teadlased, ametnikud, projektikirjutajad, ajakirjanikud, veebitoimetajad, referendid jne.

Tekst avaldatakse Vikerraadio kodulehel ja sellega saab toimetada kas või kaks päeva. Võis teha üksi või sõpruskonnaga. Esimese „Tuuma“ eel jagas Tiit Hennoste „Keelesaates“ ka näpunäiteid, kuidas kokkuvõtet kirjutada. Võistluse peaauphind oli 100 eurot; lisaks anti välja kaks teist auhinda, mõlemad 50 eurot, ja kolm kolmandat auhinda, igaüks 25 eurot.

2021. aastal algas „Tuum“ 15. oktoobril kell 7.00 ja kestis 16. oktoobril kella 19-ni. I auhind oli 250 eurot, lisaks mitu II ja III auhinda (125 ja 75 eurot). Kahele parimale kooliõpilasele lisaks eriauhinnad, 25 parimale kokkuvõtjale tippu kuulumist kinnitav sertifikaat; iga osaleja sai väljaprintitava osavõtutunnistuse. Kümnendat korda korraldatud nn juubeli-TUUM tõi 177 tööd, sh 125 üksikvõistlejat ja 52 võistkonda (seekord rekordilisel 271 osalejat).

10. kokkuvõttevõistlusel tuli 12H klassi õpilane Katrinka J. Savimägi 25 parima hulka.

Ülesanne oli anda u 200 sõnaga edasi M. Muti artikli „Julgus olla erand ehk Grenzsteini varju vastu“ olulisim info (03.09.2121; <https://www.err.ee/1608327284/mihkel-mutt-julgus-olla-erand-ehk-grenzsteini-varju-vastu>).

Katrinka lahendas ülesande nii: „Meie elutempo ei jäta eriti aega maailma üle arutlemiseks, kuid asju tuleb asju näha prioriteetsuse järjekorras. Meile on esmatähtis eesti keele, kultuuri ja eestluse säilimine. Kellelgi teisel seda vaja pole. Maailm liiguks meie kadudes sama kiirelt edasi nagu praegu. NATO ja Euroopa Liit annavad vaid tuge – muu on meie endi kätes.

Erinevalt paljudest oleme säilitanud läbi okupatsiooniperioodide oma keele ning saavutanud oma riigi. Väikest Eestit on kerge IT-ajastul identiteedivahetuse poole juhtida. Mida edasi, seda raskem on meil maailmaga kaasas käia. Keel on meie õnn ja õnnetus – ingliskeelses keeluruumi kuuludes on lihtsam suhelda ja vastupidi, kuid nii kaoks meie omane. Lihtne oleks lasta kõigel minna ning jätkata ingliskeelsena – paari põlvkonna pärast oleks elnev unustusse vajunud –, kuid sellega kaasneks juba praegu ilmnev vaimne mandumine.

Kui küsitleda eesti keele ja meele kohta, siis enamus veel hääletaks rahvusriigi poolt. Säilimiseks tuleb aga energiliselt käituda. Ei tohiks lubada ülisuurt sisserännet, kuid kõrge emakeeletase ning selle rikastamine tugevdavad rahva kindlust enda identiteedis ja põhimõtetes – seda ei kõiguta sisserändajad. Peame tagama ka tugeva eliidi. Praegu saab vaid soodustada järgmiste põlvkondade vaimsust, kuid kultuur ei kandu edasi geenidega. Kõrgkihi tekkeks on tarvilik laia kasvupinnast ja põlisrahva arvu suurenemist. Püsimise suunas töötamine on järjepidev protsess.“

LASTEKAITSE LIIDU KONKURSS „MINU UNISTUSTE PERE“

JANE MUSTRIK, 10R

Osalesin Lastekaitse Liidu konkursil „Minu unistuste pere“, kus saavutasin esimese koha.

Jane Mustrik "Minu unistuste pere"

Konkursi ülesanne oli joonistada jõulukaart, millele oleks kujutatud noore visioon ideaalsest perekonnast. Osaleda võisid kõik 4–18-aastased, töid hinnati vanuseastmete kaupa. Avastasin konkursi üpris hilja, seega asusin joonistama kolm päeva enne tähtaega. Kui raske vaeva ja pingeliste koolipäevade kiuste pühapäeval pilti ettenähtud kohta üles tahtsin laadida, avastasin, et olin kolm päeva hiljaks jäänud. Kuna olin tulemusega väga rahul, saatsin sellest foto otse Lastekaitse Liidule – kõik või mitte midagi!

Paberile joonistasin hulgaliselt inimesi, tuttavaid, sugulasi, kes kõik koos pühadeaega veedavad. Ema praeb verivorste, külalisi saabub aina juurde, armunud paar joonistab väljas aknale südameid ja vanaema loeb lastele muinasjutu. Viimased aastad oleme veetnud jõulud väiksemas seltskonnas ja usun, et kõigi hinged igatsevad veidi melu ja mürtsu, mida pidulikud ja kärarikkad kokkusaamised tekitasid.

Töö sümboliseeribki ühtsustunnet ja soovi koos viibida ning teiste päralt olla.

Möödus nädal ja olin leppinud mõttega, et minu püüdlused läksid raisku, kui esmaspäeval tuli mulle üllatusena, et võitjad olid juba mõni päev tagasi selgunud, mina üks neist ja kohalikus leheski oli minu võidust juttu. Olukord näitas selgelt, et kunagi ei tohi alla anda, vaid alati tuleb püüelda oma eesmärkide poole.

Minu töö valiti Wiserite lemmikuks. Wise (eelmise nimega TransferWise) on P2P (inimeselt inimesele) rahaülekangeteenus, mille asutasid aastal 2011 eestlased Kristo Käärman ja Taavet Hinrikus.

Olen saavutuse üle väga õnnelik ja joonistust minu täiuslikust perest kasutatakse Lastekaitse Liiduga koostööd teinud ettevõtte elektroonilise jõulukaardina.

KREUTZWALDI STIPENDIUM 2021

VERONIKA POPOVA, 11H klassi juhataja

Fr. R. Kreutzwald (1803–1882) koostas 1881. aastal testamendi, milles tegi muu hulgas korralduse, et ühele tublile ja edasipüüdlikule Eesti Aleksandrikooli noormehele hakatakse maksma lauluisa pärandist õppetootust. Aleksandrikooli rajamine oli üks rahvusliku ärkamisaja (1860–1880) suurtest ideedest. Unistus eestikeelsest gümnaasiumist aga ei täitunud, nii jäi Kreutzwaldi testamendi see säte täitmata.

Lauluisa muuseum kui Kreutzwaldi vaimse pärandi hoidja otsustas 1999. aastal täita viimaks lauluisa tahet ja hakkas välja andma temanimest stipendiumi. Kreutzwaldi soovi kohaselt antakse stipendium üle tema sünnipäeval, 14. detsembril. Statuudi järgi oli stipendiumi suurus 500 krooni, rahatähtede vahetuse järel 100 eurot.

2015. aastal suleti Kreutzwaldi Gümnaasium, seetõttu tuli kehtestada uus statuut. Kuna Vana-Võromaa on seesama Võrumaa mis lauluisa päevilgi, otsustati, et stipendiumile võib kandideerida ükskõik millise Vana-Võromaa gümnaasiumi/keskkooli tubli noormees.

14. detsembril 2021 anti Kreutzwaldi muuseumis stipendium üle meie kooli 11H klassi õpilasele Romer Raamatule.

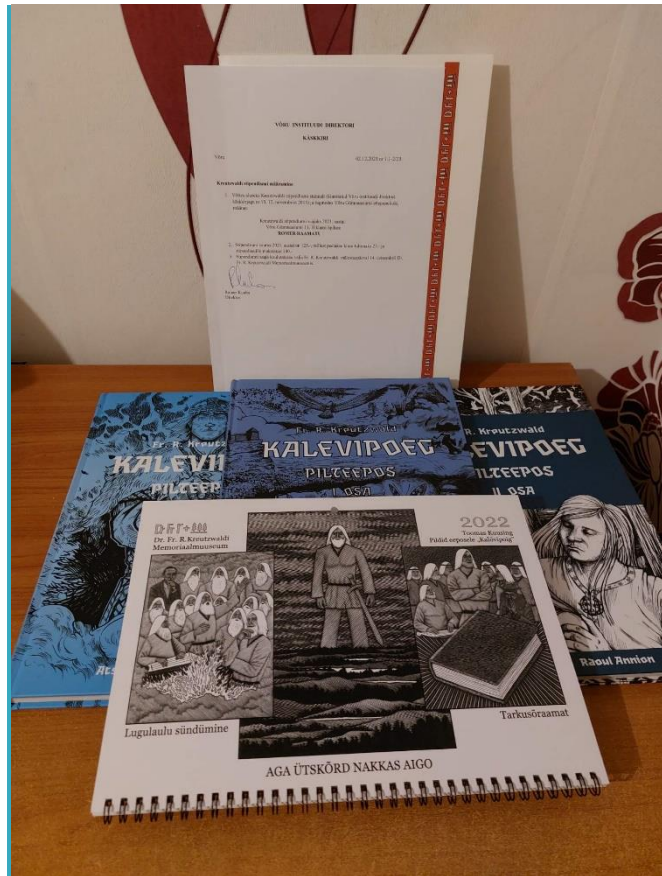
Foto lehel <https://lauluisa.ee/kulastajale/malestuspaev/>

Tunnustamisetpaneku teeb kool ja auhinnatseremoonial loeb stipendiaadi klassijuhataja ette koolipoolse iseloomustuse:

„Romer on sümbioos sõbralikust, vaiksest, rahulikust, korrektsest, viisakast ning äärmiselt töökast, kohusetundlikust, süstemaatilisest ja põhjalikust inimesest. Tema õppetulemused on „head“ ja (valdavalt) „väga head“, pigem teeb ta alati rohkem

kui vähem. Tema vihikud-konseptid on laitmatud ja käekiri lausa kadestamisväärne! Romeri teadmised on laiapõhjalised, tema tööd korrektsed ning läbimõeldud, ta ei karda pingutada ning vaeva näha. Lisaks koolis saadud teadmistele loeb ja uurib ta palju iseseisvalt juurde.

Romerit ei leia laval rambivalguses säramas, pigem jääb ta oma heatahtlikkuse ning tagasihoidlikkuse tõttu sageli tagaplaanile ja märkamata. Romeris peitub palju rohkem, kui ta esialgu välja paista laseb. Kui teda paremini tundma õppida, siis on ta väga meeldiv, hea lastetoa ning rikkaliku sisemaailmaga vestluskaaslane.“

SPORT

SPORDIPÄRASTLÕUNA

EDE PÄHN, kehalise kasvatuse õpetaja

Septembrikuu viimane päev kulges VG-s sportlikult: kell 12.45 algas orienteerumisvõistlus mööda kodulinna põhimõttel „Tähtis on anda endast parim!“, mis ei välistanud muidugi võistlusmomenti. Et kooliperet tugevamalt siduda, moodustasid õpilased paarid hoopis teistel alustel kui seni: rajale (radu oli kolm) läksid nt 10ndik ja 12ndik jne.

1. rada

- I koht Anita Laanejõe (12L) ja Jürgen Joonas (11L)
- II koht Alarich Paas (12R) ja Liivika Paas (10R)

2. rada

- I koht Evelina Nagibina (10R) ja Kaspar Mill (11R)
- II koht Kert Murde (12R) ja Daniel Paju (10R)

3. rada

- I koht Lauri Ruuder (10L) ja Siim Siidra (12L)
- II koht Ralf Kaur (12R) ja Brita Mia Marran (10R)

LAUATENNISETURNIIR

Võru Gümnaasiumi lauatenniseturniir toimus 8.–12. novembril ettevõtlikkuskalkulaatori üritusena. Mängiti vahetundides ja vastavalt vajadusele pärast kooli. Turniiri korraldamist vedas Kert Murde (12R), süsteem kujunes osalejate arvu järgi.

Reedel, 12. novembril selgusid turniiri parimad:

- Ralf Parijõgi I koht
- Siim Hallik II koht
- Robert Palm III koht

Aitäh osalejatele! Kiitus ainsale neidude esindajale Merli Marile, kelle sportlikku visadust oli rõõm näha.

ÕPETAJATE PÄEV

VESTA PILLE, emakeele ja kirjanduse õpetaja

Õpetajate päev algas traditsioonilisest tööpäevast varem, kell 8.00 aulas, kus direktor Karmo Kurvits ütles pidulikud avasõnad ja kutsus publiku ette üllatusesinejad, 1. lennu lõpetajad Mered Migel Kalinini, Jürgen Järvpõllu ning Joonas Kisandi, kelle meeleolukas muusikaline tervitus ja eluterve huumor tekitasid peomeeleolu.

Direktor K. Kurvits loobus võimust Ralf Kauri kasuks, andes üle regaalid, k.a Johannes II. Noor direktor tänas õpetajaid, kelle töö ja vaev sai tasutud kingitustega: lustlik tänukiri, mis võttis kokku mentorite olemuse, ja vitamiinipomm, et läheneva kaamoseaja üleelamiseks energiat koguda.

Kuna pedagogid taandusid oma positsioonidelt koolilapseks, olid neile ette nähtud tunnid. Ajaloos tuvastati töökaaslasti lapseõlvefotodelt, spikriks pildil olev mänguasi vm ajastuomane vihje. Füüsikas tuli läbi teha „Rakett 69“ ülesanne: kasutades olemas olevaid vahendeid, pidi toore muna nii ära pakkima, et ta oleks näha ja kannataks välja kõrgelt alla kukutamise (kõik võistkonnad said sellega hakkama). Kaunite kunstide tunnis katsuti „vanad karud“ tantsima panna (algajate õpetajate kannatlikkust kroonis edu – „karud“ naersid ... ja tantsisid!). Noored nautisid oma õpetajate õpetamist. Viimane tund, A(a)ar(d)e-jaht, pani rühmaliikmete erinevad oskused proovile, et leida Aare üles (tal tuli vastu pidada väga klaustrofoobilises kohas – ventilatsioonišahtis).

 VÕRUGümnaasium

Aitäh!

Kadri Treial

Meie kooli Michelle Obama, kõiketeadlik, rahulik ja toetav Kadri Treial on nagu villastes sokkides salapärane toakass, kes tuleb läbi udu kohe sinu juurde, kui mingit muret haistab.

Õpetajate päev 5. oktoober 2021

VG tähistas tänava oma 7. sünnipäeva, st temast sai justkui 1. klassi õpilane. Seda tasandit andsid armsasti edasi VKLK esimese klassi õpilased, kel kaasas ka eakohane kingitus, mille andis üle direktor Kaare Lill. Üllatused jätkusid aga endise hooga, kui lavale astusid laulukollektiivid: Paula Solvak ja Uku Freiberg esitasid „Karula hünni“, Maivi Liiskmann ja Siim Siidra esitasid „Sõbrad, mu kallid“, Anneli Hindikson ja Sepo Koppel esitasid „Sinu hää!“; Katrinka J. Savimäe esinemisele lisasid võrtsi tantsupoised Karmo Kurvits, Aare Rätsepp ja Argo Käpa ning taustalauljad Hellika Otsar, Age-Maria ja Marleen Mandel.

JOHANNESPÄEV

3. NOVEMBER, JOHANNESPÄEV KASSIPOEGADE SILMADE LÄBI

- Kell 7.55 kohtusin perenaise Lauraga, sain talt särki, vöö, prillid, salli, kõrvad ja koolikoti, järgnes hommikujooga. Muusikatunnis pandi mu käsi raudu koolikoti külge, seepärast pidin seda kogu aeg süles hoidma; sain ka lukus pinali, mille koodi pidin ära arvama. Pinalis olid nürid pliiaatsid ja markerid, millega ma pidin kirjutama. Tundi lõpus sai must sõdurikiisu, kes ka meigiti vastavalt, pidin gaasimaskiga roomama mööda koridori, panema kiiresti u 100 mängusõdurit püsti. Auhinnaks oli Sprite. Teisel vahetunnil pidin jäätiselusikaga sööma suppi ja magustoitu, plekkkarbis olid leivalaastud. Kolmandas vahetunnis sain rahvatantsukleidi, millega lõin tantsu, siis lugesin „Muumitrollidest“ ette muinasjutu. Tasuks tubliduse eest sain šokolaadi ja Fantat. Aulas laulsime VIKATiga ja tantsisime. Mulle meeldis väga, kuidas perenaine mind tegevuses hoidis. Kogu aeg premeeris ka. Minu perenaine oli lihtsalt parim. Suurepärane kogemus!
- Peremees riietas mind tüdrukuks ja andis kaks käsku: hõigata „... on parim peremees!“ iga kord, kui teda nägin, ja ringi liikudes hüpelda väikesel kummijänesel. Mängud olid ülivahvad ning kostüüm kummilisel kombel väga tore.
- Pöörased mängud ja tegevused löid äärmiselt hektilise õhkkonna, kuid üritus oli väga hästi organiseeritud – kedagi

ei jäetud kõrvale. Peremees Ralf oli panustanud aega ja mõttetööd: sain kaela haisva küüslauguketi, igal vahetunnil pidin elektroonilisest klaverist muusikat laskma, koolikoti asemele vedasin järel kelku, kahjuks jäi köievedu ära.

- Olen oma peremehes pettunud: ta ei andnud mulle ülesandeid ega dekoreerinud mind.
- Hommikul tehti meid kohe kassideks, vahetunnis olid teatejooksud ja tants, iga kiisu pidi leidma halli ja kuldse hiire, viimane tuli päeva lõpus oma peremehele anda. 10ndikud võisid käia ainult Mõisa treppidest. Minu jumal Ester käskis endale luuletuse kirjutada ja magusat tuua, sain temalt koti, musta karnevalimaski, kassimänguasja ja kaela papist sildid. Omalt pidid olema saba ja kõrvad. Jäin päris rahule. Ise tegelen tulevikus oma kassiga veelgi rohkem.
- Korraldamisega oli vaeva nähtud. Peremees Markus andis mulle koolikotiks laeka, kaasas kandmiseks kitarr; söögiks toore muna, küüslauku ja kassikröbinaid; kirjutas laubale „Mjäu!“ ning paar pisarat; pidin end ära mahutama prügikotti. Vahetunnid jäid lühikeseks, polnudki aega midagi teha.
- Jumal Kirsi-Katrin oli väga hooliv: kalasupi asemel andis šokolaadikröbinaid (suures kausis, süüa tuli kastmekullbiga); nukuvankri, neli numbrit suuremad jalanõud, pidžaama ja sildi gümnaasiumiteekonna piltidega ning kassimütsi. Võitsin toolimängu. Meeldis, aga oleks võinud rohkem ühismänge olla.
- Kõik oli väga hästi korraldatud. Mängud meeldisid, enne õhupalli katki istumist oli hirm haiget saada, õnneks ei juhtunud midagi. Peremees minuga kahjuks ei tegelenud.

- Kogu aeg oli midagi teha. Peremees Robin tõi mulle koolikotiks popkornimasina (maisi asendasid kassikröbinad), kõrvad ja karvase saba; pliiaitsid teipis ta mu käe külge, et ma neid ära ei kaotaks. Mängud olid lõbusad ja atraktiivsed.
- Hommik algas aulas: õppisime tantsu ja andsime vande; 5. tunni ajal andsime gümnaasistivande ja esitlesime oma klassi. Peremehelt sain kooliasjade jaoks kasti, seljale kassipildi, lutipudeli, käe külge õhupalli, millele tuli korjata abiturientide autogramme, peremehe kutsumiseks tuli kasutada prääksuvat kummikana.
- Selle päeva koolikotiks valis jumal Alarich meile kraanikausi, teipis jalga pidi omavahel kokku (trepist kolme jalaga käia oli kunsttükk omaette). Supertore päev, mis ei unune niipea!
- Lähimõeldult korraldatud päev. Peremehelt sain piibli, et enne igat tundi tema edu eest palvetada, õpikute vedamiseks korvi, mänguasja; kui teda silmasin, pidin kummardama.
- Aulas mängiti nt tooli-, saba äravõtmis- ja õhupallimängu. Perenaine Ester andis ülesandeks kirjutada luuletus, juustesse sain linnukese, koolikotiks spordikoti, kaela sildi omaniku nimega. Ülesandeid oleks ta rohkem võinud anda.
- Mulle väga meeldis johannesepäev: mängud olid toredad, korraldus suurepärase. Kahjuks ei tegele nüüd peremees minuga üldse, andis kohvri ja see oli kõik. Enim jäid meelde kraanikaussi ja 30-kilost sangpommi tassivad lennukaaslased.

- Sain jumalalt prillid, roheline särgi ja plastmasskarbi. Kui jumalat nägin, pidin kastist hantlid võtma ja trenni tegema. Päeva lõpus sain VG märgi. Oli tore ja lõbus päev.
- Päev ei veninud pikale, oli piisavalt teha. Sain peremehelt kirjadega sildi: ühel pool „Property of Rasmus“, teisel „Tehke mulle pai! 1 pai = 1 kükk“. Kahju, et Johannes II polnud näha.
- Mõnus ja meeleolukas päev, sai tantsida-mängida ja väga palju nalja. 12ndikud olid vaeva näinud, kuna kõik sujus. Peremees Jürgen andis mulle nukuvankri, kassimaski, mütsi ja käpad. Pidin peremehe kohal varju hoidma. Kõiki hoiti ja koheldi hästi.

- Maja pealt sai otsida kuldseid ja hõbedasi hiiri. Peremehelt sain kõrvad, mütsi, seljale tema pildi, koolikotiks traktorikäru.
- Huvitav, teistsugune ja üüratult vahva päev. Äge, et siin koolis on rebaste asemel kiisud! Perenaine oli mulle meisterdanud vahva särgi ja püksid, sain kröbinaid; koolikotiks lastekäru.
- Minu jumalaga sai palju nalja, käisin ringi kõrvadega mütsi ja karvase sabaga. Mängud olid põnevad ja omamoodi. Otsisime kuldseid ja hõbedasi hiiri, kuldse andsime peremehele. Emotsioonid olid laes.
- Naljakas päev oli, huvitav oli vaadata, kuidas inimesed olid rietatud ja mida nendega tehti. Sain peremehelt kaela jõuluehte ja lipsu ning topelt kassikõrvad.

- Andsime kaks korda vande. Kõige enam meeldis kotijooksumäng. Ootasin peremehelt rohkem kui kõrvu ja saba, nt midagi kooliasjade hoidmiseks.

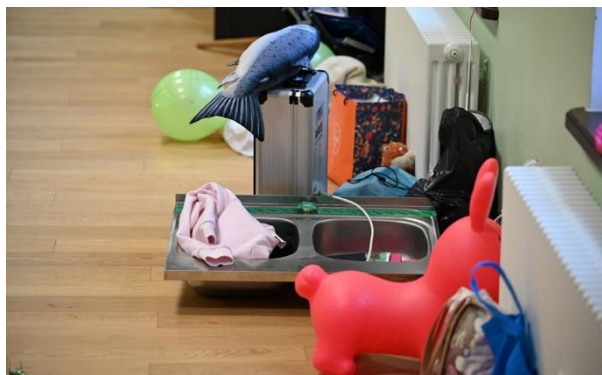

- Kõik olid ägedalt rietatud ja igal teisel oli veel ägedam „koolikott“. Hästi sisustatud päev, tundus, et kõigil oli lõbus.
- Peremees Tanel Rainhard kostümeeris mind keebi, mõõga ja kassikõrvadega, asjade jaoks andis prügikoti. Mul vedas – nägin palju hullemaid lahendusi. Ma ei osanud oodata, et me peame nii huvitavaid asju tegema. Arvasin, et antakse märk ja ongi kõik.
- Peremees pani mulle selga piduliku valge särgi, millele ta oli igasuguseid vahvaid lauseid kirjutanud; kaela rihma, nii et pidin tema sabas kõndima. Asju kandsin käes – käsi väsis päeva lõpuks päris ära. Päev jäi lühikeseks, oleks veel tahtnud ägedaid tegevusi teha.
- Jagasin klassivennaga jumal Kristinat. Saime talt peomütsid, olime nõõriga kokku seotud, mul oli kooliasjade jaoks kohver, Reiol kastiauto. Väga meeldis õhupallimäng.
- Perenaine Eleriin kirjutas mu käele oma nime, saba külge tahtis panna konservikarbid (ma ei nõustunud), õpikuid kandsin oranžis dekoreeritud kartulikotis. Päeva lõpus esines ansambel Vikat.
- Omanik tõi mulle helendava võru kaela ja koolikotiks padjapüüri, selle pidin siduma toki külge, mille otsas rippus kelluke, lisaks sellele kinnitas ta toki külge helendava õhupalli. Pidin koguma teistelt mänguraha, et oma kott välja

lunastada. Päeva lõpus sain omanikult tubliduse eest šokolaadi.

- Peremees Uku pani mulle 32-kilose sangpommi jala külge, midagi muud hullu ta ei teinud, isegi aitas seda tassida. Sain temalt ka saba ja kõrvad, prillid ning militaarkoti. Päeva lõpus tõi Uku mulle magusat selle eest, et ma vastu pidasin.
- Peremehelt sain lehamustriga vesti, haldjatiivad, kassikõrvad ja suured karvased sussid, pidin talle luuletuse tegema ja kooli pealt kaks hiirt otsima. Tegevused ja mängud olid lahedad.
- See oli üks hästi korraldatud, lõbus ja nalja täis päev. Tore oli otsida hiiri, minu raskem ülesanne oli käia ringi väikese poekäruka; meeldis õhupallimäng, oodatust keerulisemaks kujunes kotijooks, aga see tegigi asja põnevaks.
- Johannespäev oli hästi korraldatud. Sain perenaiselt Deililt tulukestega saba ja padjapüüri koolitarvete jaoks. Pidin raha koguma, et oma kott tagasi saada. Olin temaga ja kogu päevaga väga rahul.
- Hommikul andsime vande, perenaine Kertu joonistas mulle vurrud ja andis koolikotiks kohvri. Päeva lõpus andsime vande, saime rinnamärgid, esinesime. Oli tore.
- Perenaine Lene ei teinud minuga midagi hullu: pani külge kaunistused (kõrvad, plätud), koolikotiks andis kilekoti. Ainus etteheide päevale: tahtnuks rohkem aega puhata, tundide vahel ei jäänud üldse aega rahulikult olla. Päevast jäi positiivne mulje, ilmselgelt olid 12ndikud palju vaeva näinud.
- Minu perenaine oli samuti Greta, ta dekoreeris mind koti, prillide ja punase kübaraga. Kogu aeg toimus midagi ja nalja sai palju.
- Parim osa päevast oli, kui mängisime aulas koos. Kandsin väga laheda jänsemütsi, koolikotti asendas kärü – kõik see tuli peremehelt Richardilt.
- Olin riides nagu peolt tulnud kass, peremehe Hendriku käsul jagasin komme ja puhusin vilet. Üritus on unikaalne: kõikjal on rebased, meie koolis aga kiisud. Lahedad muljed ja lahe peremees!
- Johannespäev oli naljakas ja natuke kummaline. Peremees andis mulle mati, mille peal pidin igal pool istuma; kassipildiga pidžaama, kõrvad ja pulga, mille otsas rippus kala.

- Hommikul pandi mulle kõrvad, saba, prillid ja pikad saapad; koolikotiks sain pesukausi; kogu päev tassisin kaasa toorest muna ja pidin hoolt kandma, et ta terve püsiks. Hästi korraldatud päev, ainult et märkide andmisega läks kaua.
- Kandsin johannespäeval hõbedasi kassikõrva ja kohevat saba. Peremees kleepis minule kaks silti: ühel oli kirjas, et mulle võib pai teha, ja teisel, et olen ustav kass. Leidsin ühe hõbedase hiire, kuldset kahjuks mitte. Ma ei olnud mängudes eriti edukas, aga lõbus oli mul küll. Kõik kiisud ei leidnud oma jumalaid, muidu oli hästi korraldatud.
- Aulas toimusid vahvad mängud, vahetundides ei andnud peremees mulle mingeid käske, piirdus vaid tüüri hommikumantliga dekoratsiooniks. Üleüldiselt olid peremehed olnud kostüümidega väga loovad ja võis näha humoorikaid koolikoti alternatiive.

- Iga vahetund oleks võinud olla mingi tegevus nagu söögipausi ja 5. tunni ajal. Väga armas neiu Liisbet andis koolikotiks pappkasti, valge jõulukulinatega särki selga ja teipis ära mu vasaku käe. Jah, vahva päev oli.
- Päev läks väga lihtsalt: hommikul, söögivahetunnis ja 5. tunni ajal anti kaks vannet, tantsiti ja mängiti. Minu peremees ei kaunistanud mind ega andnud ülesandeid – ta unustas mind ära või oli lihtsalt laisk, mine tea.
- Huvitavad mängud ja tegevused, aga peremees ei andnud ühtki korraldust, dekoreeris mind prügikottidega, millel olid purgid küljes. Muidu oli kõik lahe.
- Oli lõbus ja samal ajal sai ka õppida. Sain täpilise seeliku, valged kassikõrvad ja kitarr koolikotiks. Peremees käskis mul mängida kõigi soovilugusid.

- Mulle väga ei meeldinud see, et vahetunnid olid liiga lühikesed. Minu peremees oli fotograaf, seepärast polnud tal eriti mahti minuga tegeleda. Sain süski mütsi, kõrvad ja saba. Järgmisel aastal võiks johannespäeval olla vahetunnid pisut pikemad. Muidu meeldis korraldus väga.
- Hästi läbi mõeldud tegevused, mängudest sai kogu klassiga osa võtta. Sain peremehelt tiivad ja seeliku moodi riideeseme, vaid ühe ülesande – kirjutada luuletus. Hiirte otsimine oli tore.
- Olen kõigi tuttavatega sellest päevast rääkinud, nad väitsid nagu ühest suust, et see oli nende elu kohutavaim päev – nendega tehti pööraseid asju. Minul oli aga kõik vastupidi: perenaine Marleen pani minu ja Grete riidesse ja palus kirjutada väikese luuletuse. Meil oli teistega võrreldes väga kerge. Mulle see päev meeldis, mängud olid toredad. Mõnest klassikaaslasest oli lausa kahju.
- Peremees sidus minu külge õhupalli, mis juba hommikul aula lakke lendas. Kuna olen pikk, ei osutunud selle kättesaamine probleemiks. Mu kassisaba oli uhke ja pikk, kuid sai kaks korda päeva jooksul märjaks. Algul löikasin märja osa ära ja sinna need kümme väärtuslikku sentimeetrit jäid. Kuna sama olukord kordus, lendas saba prügikasti.
- Vahetunnis pidime otsima hõbedast ja kuldset hiirt, kuldne sai peremehele, hõbedane mulle. Peremees andis mulle seljakoti asemel õhupalliga kaunistatud korvi. Ta joonistas mulle vurrud, pani kõrvad ja prillid pähe. Väsitav, aga huvitav ja teistsugune päev.

JÕULUD

JÕULUPIDU

21. detsembril punktipealt kell 17.59 kõlasid trompetihelid (Andreas, 10H) ning konferansjeed Henri (10R), Mirtel (10L) ja Reio (10H) kuulutasid nii talve kui meie kooli jõulupeo algust. Töökad päkapikud olid tähendanud eelmistel nädalatel majas tavalisest vilkamat tegevust, kuna koolipere täitis peoks loositud ülesannet: interpreteerida üht jõululaulu. Öhtu tegevusi sidusid lumemees Olafi talvised askeldused (kujundus Aare Rätsepp), toredaid elamusi pakkusid jõulukohvik ja fotonurk. Et tehnika tõrgeteta töötaks, selle eest kandsid A. Rätseppa juhendamisel hoolt Andreas Parksepp (heli) ja Robert Palm (valgus).

Esinemised olid jagatud nelja plokki, mille vahel pandi proovile õpetajate ja klasside esindajate kiirus, nutikus, osavus, täpsus.

I plokk. 11H klassi „Aisakell“ algas nii, nagu peab, kuni noormehed purustasid „lintmaki“ ja üritasid lisada loole pisut vunki. „Mäss“ summutati ja kõik oli jälle nett nagu pildiraamatus. 12H „Läbi lume sahiseva“ juhatasid sisse kolm „veart jaalega“ daami punases. Korraga raksatas retooriline küsimus „Kas tuleb pidu või ei?“ ... ning pidu tuli – *heavy metal* selle sõna kõige äkilisemas tähenduses. *Cool!* 11L piparkoogipoisid tippisid laval „Luikede järve“ balletisamme, kaharad seelikukesed seljas ja puha, silmadeks rosinat asemel kass Basilio („Buratino“) prillid:

„Me kambakesi tuleme väänikute maalt,
meil peas on mõtted kavalad ja teod on lõbusad.
Nüüd jõulupeol me laulame hulgakesi reas,
meil südames on rõõmus meel ja salmidki on peas.
Me usume, et kindlasti rõõmustame teid,
ning vahvad naljad alati on ju kaasas meil.
Kõik targad mõtted kerkivad kui plaadi pealt,
jõulurõõmu palavat toome teile sealt.
Me kambakesi tuleme väänikute maalt,
meil peas on mõtted kavalad ja teod on lõbusad!“

Idüllil lõhkus klassikaaslaste hädaldamine bioloogiahinde pärast, mida ei saanud parandada, kuna õpetaja Marika oli kadunud. Nagu ikka jõulude ajal – kõik laabub lõpuks kui imeväel.

Vahepala: 11L, 12H ja 11H esindajal tuli ära süüa kolm piparkooki ja siis vilistada. Nosisid mis nad nosisid, aga heitlus lõppes viigiga.

II plokk: 12R viis kuulajad „Talve võlumaale“, kaasa löid lahedad lumememmed, jõuluvana (õp Aare) ja sinilind (õp Krista), kes mingil hämaral põhjusel oli hoopis kollane. 10R kutsus kõiki panema telefonid valmis, tekitamaks ruumis õige tunne, kui lavalt kostab stroof „Helgivad tuled eel,/ talve teel, külateel,/ rõõmsad pühad igal pool/ üle kogu maa“. Efektne vaatepilt! „Üle lume lagedale“, 11R-i pala, dirigeeris klassijuhataja Ede, viimase salmi esitamise ajal visati mõni vimkagi sisse, nt talvete asemel viib meid hoopis BMW ja „kuulge, kuulge, tuleb juba / kõigi sõber Edeke“.

Vahemäng: reaalklasside esindajaid ootas esmapilgul võimatuna näiv missioon: nad pidid, villased käpikud käes, vormima paberist viis lumepalli ja need kasti viskama. Kõik olid tublid, tulemuseks kujunes sõbralik viik.

III plokk: 10L klass esitas ilusa laulu „Haldjate talveöö“ ja tegi seda nii...ü...ii armsalt, olles igati ülesande kõrgusel. Kui 10H kooli jõudis, olid tunnid juba alanud, aga neil oli alibi – kooli poole tõttajad oli rajalt maha võtnud „üks kena väike päkapikk“. 12L toonitas tänavuste jõulude suurimat boonust: „Taas sajab valget lund väljas.“ Mitte igal aastal ei käi jõulud ja lumi iseenesestmõistetavusena kokku (kliima aina soojeneb).

Vahepala: õp Kadri ja Ester (12L), õp Oksana ja Daniel (10R) mängisid „Aliast“, õpetaja üritas õpilaselt kätte saada laulude

pealkirju; õp Silja ja Kerttu (11H), õp Veronika ja Tair (10L) „sõitsid rallit“, õpetaja oli kinni seotud silmadega „autojuhi“ kaardilugeja, kes pidi suunama oma juhti läbi labürindi nii, et auto ei puutuks vastu äärejoont. Ede Pähn ja Argo Käpa said ülesandeks koguda saalis viibijatelt kiiruse peale asju: lips, värviline kantsaking, üks euro, püksirihm, hõbekõrvarõngas, ID-kaart. Pingelised heitlused osutusid tasavägiseks.

IV plokkis astusid üles õpetajad looga „Ema suudles jõulumest“. Juhtunud oli šokeeriv sündmus, mille kohta kollane ajakirjanik (Paula Solvak) tunnistajatelt komprat kogus (taustal fotosüüdistus; paparats Oksana Aasa). Ennekuulmatut seika juhtusid pealt nägema jõuluülesandeid täitvad päkapikud Toriseja (Vesta), Häbelik (Kaja), Aevastaja (Oksana), Unimüts (Krista), Doktor (Kadri), Önneseen (Anna-Marita) ja Ninatark (Eve), kes vastavalt oma loomusele häbitut seika ka kommenteerisid.

Vahepala: „Rooside sõjas“ seisid vastakuti õppurid ja õpetajad, üritades mõistatada, mida VG rahvas ütles kolme teema kohta: a) nimeta midagi, mis seostub jõuludega; b) milline jõulutoit peab pühade ajal laual olema; c) nimeta populaarseim jõululaul. Enim punkte saanud vastused olid vastavalt kuusepuu, verivorstid ja „Last Christmas“. Võitis jälle mängu ilu.

Kell 20.00 algas aulas *silent disco*, vaikuses möödunud tantsumõll, mida nautisid nii noored kui vanemad peolised.

JÕULUAKTUS

22. detsembri jõuluaktuse avas mõisnik Hanna-Maria Org mõttega „Jõuluaeg paotab armastuseks uksti“. Rõõmsa talvise meeleolu löid kooli rahvatantsurühma Hopser video „Kelgusõit“ (R. Eespere, L. Tungal; Vallatud Vestid; juhendaja Anne Tolk) ja ansambel Q-luud (Age-Maria, Marleen, Katrinka, Hellika, Sepo, Siim) lauluga „Vana-aasta viimane päev“ (klaveril Silja Otsar).

Direktor Karmo Kurvits tegi kõigepealt kummarduse 10ndike ees, kes kinkisid meile nii vahva jõulupeo; tunnustas häid õppureid, sh ainult viitele õppinud Roosmari Räime (11R) ja Gerda Aire Jahu (12L).

Aktusekõnes tsiteeris direktor eesti näitlejat ja jutuvestjat Piret Pääri: elame lugude ajastul, naudime sõnade ilu ja otsime nende sügavamat tähendust. Lugusid on vaja rääkida ja kuulata, selleks et mõista teisi ja iseennast, neist võib leida võtme keerulise olukorra lahendamiseks, tuge ja lohutust. Ent alati polegi vaja otsida kõiges varjatud plaani, sest lugu = elu ise. K. Kurvits meenutas kooliaega Jõgeva Gümnaasiumis, täpsemalt oma direktori, tagasihoidliku, napi sõna, kuid paljuütleva pilguga koolijuhhi kõnet ühel jõuluaktusel. Direktor astus lavale, heitis pilgu õue, vaikis pikalt ja sõnas siis hilitsetud häälega: „Head sõbrad, kui koju lähete, pange linnukestele süüa ja kallistage oma ema-isa.“ Ja sellega oligi olulisim öeldud: leidke aega olla, märgata, hoolida.

10. klasside noormehed Andreas Vanatalo (10H), Lauri Ruuder (10L), Henri Vink (10R) ja Reio Vissel (10H), ansambli Vikat koosseis, esitasid pala „Lumi langes“ (klaveril õp Silja).

Mõisa liige Kirsi-Katrin Palgi esitles I perioodi tegijaid: Elina Kahar (10R), Mirtel Kuuse (10H), Andreas Vanatalo (10H); Egert Suvi (11R), Olev Piirisild (11L), Eneli Prutt (11H); Lukas Vahter (12R), Ester Liira (12L), Sepo Koppel (12H).

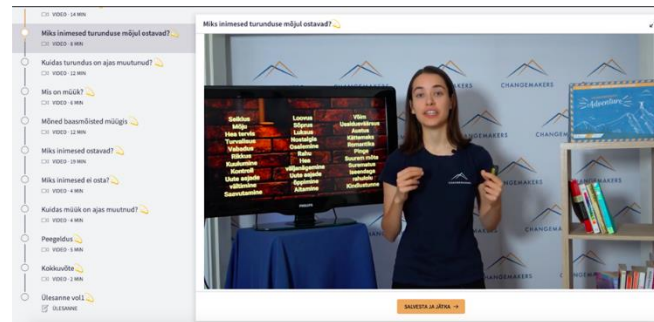
Aktuse lõpus kõlasid head soovid ning südamlikud laulu- ja tantsuviisid: Hellika laul „Soovin sulle rõõmurohkeid jõule“ täitis hinge jõulurahuga; segakoori ja Hopseri lugude „Siis kui minu vanaema“ (Kertu Kalkun, 11H), „Aknalaua küünal“ ja „Üksteist peab hoidma“ sõnumi „Armastus annab sooja südamele, mis on jääs“ võttis mõjusalt kokku küünaldest moodustunud süda.

VALIKAINED TURUNDUSE JA MÜÜGI ALUSED

MAIBEL KIPASTO, 11H

Esimese perioodi valikainete nädalal osalesin e-valikaines „Turunduse ja müügi alused“, mis toimus internetikeskkonnas Changemakers. Seda juhendasid Merili Ginter, kes rääkis turundusest, ja Erkki Kuber, kes rääkis müügist. Videotes, mis olid juba ette filmitud, jagasid nad peateema alateemadeks ja seletasid igat etappi piisavalt laialt, et me saaks üldpildi teemast. Juhendajad rääkisid lisaks oma lugusid, kogemusi ja õnnestumisi, mis aitas teemade arusaamisele kaasa ja tegid tunni huvitavamaks. Meil soovitati teha märkmeid, millest oli tõesti kasu ülesannete tegemisel.

Turunduse ja müügi teemad olid tehtud väiksemateks peatükkideks, iga osa lõpus oli vaja teha ülesanne. Näiteks pärast visuaalide peatükki pidime ka ise visuaale looma. Ülesanded laadisime üles samas keskkonnas, juhendajad vaatasid need üle ja tagasisidestasid, kui töös oli puudusi.

Turunduse teemal räägiti põhjalikult sellest, mis on turundus, turunduse protsessi erinevad etapid ja müügisüklitel. Õppisime tegema turuanalüüse, looma isiklikku ja määratlema oma toote sihtrühma. Müügi teemas saime teadmisi müügivahenditest ja müügisüklit. Tähtsaim mõtte oli see, et eduka müügi jaoks on kõik tsükli etapid vaja läbida. Õppisime, et kõige olulisem pole müük ise, vaid hoopis kontakti loomine, sest see võib kliente juurde tuua.

Kursust võis läbida oma tempos, igaühe enda hooleks jäi aega planeerida, nii et nädala lõpuks kõik tehtud saaks. Mina otsustasin videote ja ülesannete läbimise nelja päeva peale jaotada: kui mõni töö tuleb uuesti teha, siis on mul piisav ajavaru.

Kursuse viimane ülesanne oli teha valikaine kohta slaidiesitus, milles räägid saadud teadmistest; lisaks tuli üles filmida ka slaidide esitlemine, mida oli lihtne teha Zoomis.

Valikainest sain palju kasulikke teadmisi, mida kasutan kindlasti tulevikus ka. Soovitaksin seda valikainet kõigile, kes arvavad, et soovivad kunagi müügi või turundusega tegeleda, või hakkavad näiteks õpilasfirmat tegema.

KUIDAS SAADA JULGEMAKS JA NUTIKAMAKS SUHTLEJAKS?

BRITTEN TOOMEMÄGI, 11L

Võru Gümnaasiumi valikainete seas on üha enam populaarsust kogunud kursus „Kuidas saada julgemaks ja nutikamaks suhtlejaks?“, mida juhendab Epp Adler. Lugesdes erinevate kursuste kirjeldusi, mõistsin, et see valikaine võib osutuda üheks väga mitmekülgselt ja õpetlikuks kursuseks. Seekord oli meid rühmas üheksa.

Foto: Greta Süvaorg ja Eleriin Raag „Julged suhtlejad“

Esimesel päeval üritati tutvumismängude kaudu arendada meie suhtlusoskust ja moodustada õpilastest terviklik grupp. Esmapäeval jaburana tundunud mängud muutusid õige pea lõbusateks ja kaasahaaravateks ning peagi kadus ka alguses tekkinud ebamugavus. Üheks väga toredateks avastuseks oli see, et ka sõnu kasutamata on võimalik väga efektiivselt teada anda, mida mõtled või tunnud.

Teisel päeval hindasime end kui suhtlejat. Tulemustest selgus, et enamikul kursusel osalenutest on lavahirm ja kartus kriitika ees. Sellest tulenevalt otsustas õpetaja korraldada esinemise, kus igapäev on võimalus rääkida ühe minuti jooksul, mis teda inspireerib. Kõikide lood olid väga südant liigutavad ja mõtlema panevad ning usun, et nii mõnigi sai oma lugu rääkides pisut esinemiskindlust juurde. Sellele järgnes esinemiste tagasisidestamine ning esinemisnippide jagamine.

Kolmandaks päevaks pidime ette valmistama ühe intervjuu meie hinnangul julge suhtlejaga ning päeva alguses jutustas igaüks, mida ta selle käigus õppis. Huvitav oli näha, kui erinevad on inimeste arvamused ja kas nad ka tegelikult enda hinnangul on julged suhtlejad. Sellel päeval õppisime ka, mis on loovus ning kuidas seda endas leida. Joonistasime selle tarbeks erinevatest pealtnäha igavatest kujudest mitmeid eriilmelisi pilte ja tõdesime, et loovus on leidlikkus.

Neljapäev oli üks väga põnev ja mugavustsoonist välja tiriv päev. Nimelt oli kõigil vaja välja mõelda 10 minutit kestev töötuba, et õpetada teistele mõnd eluks vajalikku oskust või teadmist. Kõik üheksa töötuba olid omamoodi ja loovalt lahendatud. Näiteks õppisime voltima paberist laevukest ja kuusekest, tegema kahte erinevat lipsusõlme, mängima üht viisijupikest kitarril, kaitsma Läänemerd, siduma saapapaelu mõne sekundiga ning tegema ka mõned moodsad tantsusammud. See päev tekitas kõige rohkem emotsioone ja pani mõistma, et esinemine mõnel põneval teemal polegi nii hirmus, kui esmapilgul näida võib.

Viiendal ehk viimasel päeval suhtlesime Zoomi vahendusel. Võtsime kokku nädala jooksul tehtu ja õpitu ning kõigil oli võimalus öelda teistele valikaines osalenutele midagi head. Tore oli kuulda ja näha, et ka esmapilgul kõige tagasihoidlikumatest suhtlejast olid saanud julged ja avatud vestlejad. Iga päeva lõpus pidime kirjutama sajasõnalise refleksiooni päevast ja valikaine

lõpetasime esseea „Mina suhtlejana“, mille põhjal andis Epp Adler meile tagasiside, mis on hästi ja mille kallal töötada. Sellega lõppeski üks tõeliselt hariv ja elumuutev valikaine.

Foto: Epp Adler „Õpime tantsima“

MAAILMA USUNDID

ALLA DENISSOVA, 11L

Selle õppeaasta esimeseks valikkursuseks valisin maailma usundid, mida juhendas Võru Gümnaasiumi kunstiopetuse õpetaja Merit Süving. Valisin antud kursuse, kuna selle kirjeldust lugedes tekkis huvi käsitletavate teemade vastu ning oli võimalus oluliselt laiendada oma silmaringi, uurides siimaani selgusetuks jäänud teemaderingi. Loodusklassis õppides ei teki võimalust omandada sellist materjali igapäevastes koolitundides. Kursusel osales 12 Võru Gümnaasiumi reaal- ja loodusklasside õpilast.

Esimesel päeval tuli kodus iseseisvalt läbi töötada sissejuhatav materjal: tutvuda usundite tunnusemärkide, levimisalade, sümbolite, ideoloogiate, muusika, riietuse ja tavade. Samuti saime väikese ülevaate Eesti usulisest maastikust. Selleks koostas iga kursusel osalenu enda valitud usutegelase kohta presentatsiooni, tuues välja info, mida võiks teada või mis

tundus huvitav. Teisel päeval kordasime iseseisvalt läbi töötatud materjali.

Kolmanda päeva esimesel poolel hakkasime igat religiooni põhjalikumalt uurima. Alustasime maailmas kõige levinumatest. Päeva teisel poolel läksime õppekäigule Võru Baptisti Kogudusse ning Võru Katariina kirikusse. Koguduses võttis meid vastu pastor Toivo Teekel, kes alustas meie kohtumist palvega. Hiljem rääkisime jumala tähtsusest, tema rollist meie igapäevases elus ning religiooni taandumise põhjustest tänapäeva ühiskonnas. Võru Katariina kirikus tutvustati meile selle arhitektuuri, ajalugu ja sümboliteid. Samuti oli võimalus minna kiriku kellatorni. Neljandal ja viiendal päeval jätkasime religioonide süvitsi uurimist.

Võru Katariina kiriku külastus. Foto: erakogu

Iga päev pidime täiendama oma töölehte, kus olid välja toodud kõik kursuse jooksul käsitletavat usundid. Puhkepauside ajal kõlasid klassis religioonidele omaste elementidega laulud ja meloodiad. Samuti korraldas kursuse läbiviija mängu, kus tuli aktiivselt suhelda oma grupikaaslastega, nt pidime leidma iga kursusel osalenuga midagi ühist. Kursus laiendas silmaringi ja oli õpetlik ning ma ei kahetse, et valisin just selle kursuse.

TEEME MUUSIKAT: EUROVISIOONI HITID

ENELI PRUTT, 11H

Sellel aastal otsustasin, et tahan osaleda Eurovisiooni hittide kursusel, sest mulle meeldib tegeleda muusikaga. Olin mullu juba kahes õp Silja Otsari juhendatud valikaines olnud ja need meeldisid mulle.

Tegelikult alustasime laulude õppimist juba enne sügisvaheaga. See oli vajalik, et saaksime oma palad enam-vähem selgeks, kuna lisaks vokaalile tuli hakata harjutama ka pillimängu, et valikaine nädalal saaksime pühenduda koreograafiale ja lugude viimistlemisele. Käisime juba arvestuste nädalal tihedalt nii oma, teiste kui ka kogu kursuse lugusid läbi laulmas.

Foto: Ivika Uustalu

Valikainete nädalal harjutasime mitu korda nii enda kui kogu kursuse palu. Mõtlesime välja koreograafia ning drillisime seda eraldi ja koos lauluga. Laulmine ja tantsimine või laulmine ja pillimängimine koos ei olegi nii kerge, kui see kaugelt vaadates paista võib: kord ununevad sõnad, kord liigutused, siis pilliakordid.

Neljapäeval mängisime kogu kava läbi ehk esitasime kogu kontserti kaks korda. Harjutasime lavale minekut, maha tulekut, isegi teistele kaasa elamist.

Reedel viimistlesime, tegime veel kord kontserdi läbi; õhtul näitasime külalistele, millega me oleme toime tulnud.

Kontsert läks väga hästi – kõik andsid endast maksimumi. Ka külaliste tagasiside oli ainult positiivne. Vaatama olid tulnud nii esinejate lähedased, kooli töötajad kui ka õpilased. Tore oli näha, kuidas ka kursuselased nautisid esinemist ja muusika tegemist.

Foto: Ivika Uustalu

Selle kursuse jooksul sain ma parema ülevaate Eurovisiooni lauludest, selgus, et mõnda ei olnud ma isegi kuulnud. Õppisin ära mitu uut laulu, laulsin ja mängisin kitarriga koos esimest korda ning minu isiklikuks lemmikuks kujunes trummimäng. Võtsin julguse kokku ja panin end kirja. Alguses tundusid kombinatsioonid üsna keerulised, kuid harjutades läksid need iga kord paremaks.

Olen rahul, et võtsin just muusika valikaine. See oli hea vaheldus konspekterimisele ja töölehtede täitmisele. Boonusena sain terve nädal tegeleda millegagi, mis on mulle südamelähedane.

RAHATARKUS

KARL-MARKUS HANNUST, 11R

Valisin sellel aastal oma esimeseks valikaineks rahatarkuse, sest see teema tundus kasulik ja huvitav. Valikkursus koosnes videoloengutest, iseseisvatest töödest, kolmapäeval ja reedel toimusid videokohtumised, kus õpetajad jagasid oma kogemusi ja kus sai esitada erinevate teemade kohta lisaküsimusi.

Rahatarkuses pidi läbima seitse moodulit, mis koosnesid erinevatest teemadest. Need algasid alati videoloengutega: räägiti nii laenudest, säästmisest, investeerimisest, pensionist kui ka paljust muust. Loengutest õppisin näiteks seda, millal peaks võtma laenu ning millal mitte, ja erinevaid säästmise nippe.

Videoloengute järel pidime täitma erinevaid ülesandeid. Need jagunesid jooksvateks ülesanneteks ja teadmiste kontrollideks. Mulle meeldis, et jooksvaid ülesandeid tehes sain koostada endale ise sobiva tegevusplaani, eelarve, investeerimisportfelli ja muu taolise, sest arvan, et loovaid ülesandeid lahendades jäävad asjad palju paremini meelde kui loenguid kuulates. Lisaks jooksvatele ülesannetele meeldis mulle väga see, et loenguid sai kuulata endale sobival ajal, seetõttu sain peaaegu kogu kursuse läbitud juba neljapäevaks.

🔥 Teema 3 - Raha säästmine, kulutamine ja kasvatamine

📄 Rahalised harjumused

📄 Endale makse lisamine finantsülevaatesse
Nov 28 | 3 pts | Submitted

📄 Säästmise nipid

📄 Kogumisfondide loomine
Nov 28 | 2 pts

📄 Liitintress

📄 Kui palju lapse taskuraha kasvab?
Nov 28 | 4.5 pts | Submitted

📄 Säästmise väljakutse
Nov 28 | 7 pts

📄 III teema teadmiste kontroll
Nov 28 | 3 pts | Submitted

📄 Kogemuslugu - endale maksmine

📄 3 – tagasiside

Pärast kohustuslike teemade läbimist oli võimalus valida 12 teema seast kuus, mille kohta soovin rohkem teada saada, nagu näiteks maksude, pereplaneerimise, valuutade, lepingute ja idufirmade kohta.

SISSEJUHATUS KALLIGRAAFIASSE

ERIKA PRIHODKO, 11H

Valikainet „Sissejuhatus kalligraafiasse“ juhendas Regina Vildo, kes on seitsmeaastase staažiga kunstiõpetaja ning läbinud Tallinna Rahvaulikooli Kalligraafia kooli.

Kursuse jooksul tutvusime süvitsi erinevate kirjutusvahenditega, näiteks *parallelpen*’i, lai- ja peensulega, muu hulgas saime ka ise töövahendite valmistamisel *colapen*’i (*colapen* on valmistatud alumiiniumpurkidest, sellest ka nimetus) kujul kätt proovida.

Teoreetilises osas saime ülevaate kirjakunsti ajaloost ja kalligraafia populaarsusest nii Eestis kui ka välismaal ning tutvusime selle valdkonna tähelepanuväärsemate isikutega. Selgus, et mujal maailmas on siiani väga tuntud eesti 20. sajandi kalligraaf ja esimese kirjakunstiga tegeleva kooli rajaja Villu Toots.

Valikaine praktiliste töödena valmisid akordionraamat ehk leporello ja üks kompositsioon. Nende tarbeks õppisime

kasutama kahte ajaloolist kirjastiili: untsiaali (3.-4. sajandiks välja kujunenud ümarate tähekujuudega suurtähtkirj) ja kursiivkirja. Kuna mõlemad stiilid nõudsid äärmist täpsust ja kindlat kätt, kuluisid nädala esimesed päevad nii-öelda treenimisele. Kolmandal päeval olime valmis teostama oma esimese arvestusliku töö, milleks oli väike akordionraamat, mille saime kujundada vastavalt oma soovile. Iseseisva tööna valmis kursiivkirjal põhinev kompositsioon, mille puhul juhendaja meile taas vabad käed andis. Viimasel päeval panime nendest töödest kooli esimesele korrusele kokku ka näituse, mida huvilised kursusele järgneva nädala jooksul uudistamas käia said. Kodus edasi harjutamiseks saime kaasa vajalikud töövahendid, tunnis tehtud harjutuslehed ja omandatud teadmised.

Kursus oli väärt kogemus ja põnev ning sobiv kõigile, kes on kunagi kalligraafia vastu huvi tundnud, sest ei eelda ilusat käekirja või kunstitunnetust.

KUNSTIELU VÖRU LINNAS

IVIKA UUSTALU, 11H

Valisin sel õppeaastal esimeseks valikkursuseks „Kunstielu Võru linnas“, kuna see tundus minu jaoks esimese perioodi võimalustest kõige huvitavam. Kursust viisid läbi erinevad Liiva-ATEs töötavad loovisikud ja iga päev läksime süvitsi vähemalt kahte tegevusse.

Esimesel päeval tutvustas Kristel Onno meile maja, seal töötavaid inimesi ja nende tegemisi. Rääkisime oma huvidest/hobidest ja varasematest kogemustest näituste ja erinevate kultuuriüritustega. Pärastlõunal tegime makrameed, mis on kujunenud araabia maadest 13. sajandil alguse saanud käsitöölulist, täpselt öeldes sõlmimistehnikast. Praktilise tööna saime proovida kahte erinevat põhisõlme, tegime ise valmis kas makrameelehe, kõrvarõngad või lumehelbe. Mina tegin kõrvarõngaid ja jäin tulemusega rahule, kuigi lõnga harjamine oli natuke tülikas.

Makrameelehed

Kõrvarõngad ja lumehelbes

Teisel päeval saime disainida T-särke, nende peale joonistada või kirjutada. Juhendajaks oli rätsep Anneli Hollo. Seejärel tegime Janika Solmanni juhendamisel tutvust looduslike värvidega, saime neid ise valmistada ja teha voldikmärkmiku.

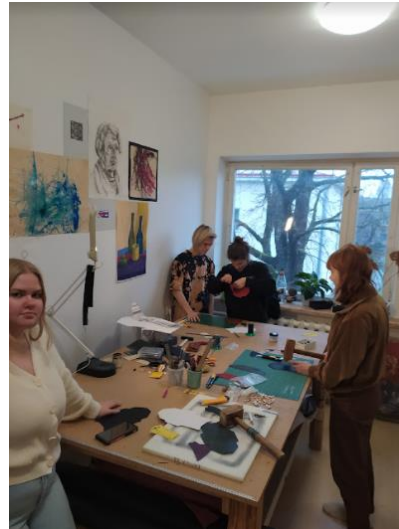

Looduslikud vesivärvid ja nende katsetamine

Voldikmärkmikud. Foto autor: naturalsolmann

Kolmapäeval algas nahakunsti õpituba, mida juhendas Eleriin Seim. Saime teha rahakotti: lõikasime välja vajalikud detailid, õmblesime, neetisime ja lõpuks viimistlesime. Töö ajal rääkis juhendaja erinevaid jutte, näiteks seda, kuidas mehed olid nõela kasutades endal hamba ära lõhkunud. Need, kes rahataskut teha ei tahtnud, õmblesid tekstiilkotti.

Nahakunsti töötuba

Pärastlõunal oli keraamikatöötuba, kus saime Urve Konksi õpetuse järgi teha sangaga kaussi või kruusi, viimistleda neid glasuuri või angoobiga, mis on saviesemele kantav vedel keraamiline mass.

Keraamika õpituba

Neljapäeva alustasime linoollõikega Jaan Škerini käe all. Rääkisime lõike ajaloost, vaatasime erinevaid raamatuid ja näiteid. Tööd alustasime kavandi joonistamisest, selle kandsime linoole ja lõikasime välja. Kui vajalikud kohad olid välja lõigatud, katsime linooli trükivärviga. Seejärel kandsime trükise paberile. See tehtud, saime lõpetada pooleli jäänud töid või katsetada midagi

muud, millega olime eelmistel päevadel kokku puutunud: saime võimaluse teha villast helkureid, nahast võtmehoidjaid, tekstiilkotte, midagi keraamikaga seotut; polümeersavist kõrvarõngaid aitas valmistada Liis Soome.

Viimast päeva alustasime Eleriini seltsis, kus valasime akrüüli. Oli väga tore tegevus, sest võimalus, et midagi valesti läheks, oli nullilähedane. Peale seda võtsime valikursuse kokku ja Kristel koos Eleriiniga tutvustas meile erinevaid loomevaldkonnas edasiõppimise võimalusi Eestis. Rääkisime üheskoos, kuidas nädal oli möödunud ja mis oleks võinud teisiti olla. Minu meelest kõigile meeldis, kaasa arvatud mulle. Algul arvasin, et see nädal tähendab palju joonistamist ja maalimist, aga saime hoopis end väljendada erinevate käeliste tegevuste kaudu. Jäin oma valikainega väga rahule; juhendajad olid ka väga toredad.

Kursusel osalejad koos mõne juhendajaga

Vana-Võromaa Kultuurikoda

Päeva teises pooles rääkis Stella Mõttus Kanal galerii sünnist ja selle tegevusest. Saime vaadata ka Herkki-Erich Merila näitust „KROMAATIKA“.

Külastasime Avatud Ateljeed, Vana-Võromaa Kultuurikoda ja Tõrv Stuidiot.

LOOVKIRJUTAMINE JA LOOMINGULINE VISANDAMINE

ANGEELIKA VIKSI, 11L

22.–26. novembril osales viis Võru Gümnaasiumi õpilast valikursusel „Loovkirjutamine ja loominguline visandamine“, juhendaja oli Anneli Hindrikson. Viie päeva peale olid tunnid jagatud nõnda, et iga päev tegelesime nelja erineva projektiga.

Esmaspäeval alustasime päeva valge paberi hirmust ülesaamise harjutusega: kõigile anti valge paber, millega igäüks tutvus.

Seejärel joonistasime paberile oma valge paberi hirmu, sama tegime värviliste paberitega. Järgmiseks lõime raamatukogus teoste pealkirjadest kaks vähemalt kuueaastast luuletust ja illustreerisime oma tekstid. Peale lõunat tegime lühikese loovustesti ning kirjutasime loo kentsakaid liitsõnu kasutades. Päeva lõpetasime projektiga „Minu omaailm“, kus igaüks kujutas paberil oma sisemist maailma.

Teisipäeval oli teemaks matkimine. Esimese loomingulise ülesandena lõime kontra- ehk vastandteksti, toetudes mingile alustekstile. Selleks oli kas luuletus või lühike tekstilõik. Teiseks loominguliseks ülesandeks oli kirjutada paralleeltekst ehk luuletekstist proosatekst Mehis Heinsaarele toetudes. Järgmisena proovisime ühe lausega muinasjutu kokku võtta. Seejärel proovisime ühe kunstniku, graafiku või illustraatori teost võimalikult täpselt matkida, aga pidime ühe asja ära muutma või mingi detaili lisama. Päeva lõpetas loominguline ülesanne „Miks ma Teid täna vihkan, armastan, jumaldan, teist täna emale hoian?“, kus oli vaja emotsiooni matkida.

Kolmapäeval tegelesime meeltega, detailidega, aistingutega, allusioonidega ja keelemängudega. Alustasime loomingulisest ülesandest „Minu sisemine muusa“, kus kujutasime ette, milline meie sisemine muusa välja näeks, ning kujutasime seda ka paberil. Seejärel toimus dialoog sisemise muusaga. Kirjavahetuses kasutasime mõlemat kätt: parem olime me ise ja vasak oli muusa. Järgmine ülesanne oli „Kuidas kujutada vaikust?“. Illustreerisime oma valitud materjalidega, mis iseloomustab meile vaikust. Kolmas loominguline ülesanne oli „Silmad on hinge peegel“, kus keskendusime inimese kõnekatele detailidele ja üritasime neid matkida. Päeva lõpetasime projektiga „Lõhn, mille olin unustanud...“, kus me tuletasime meelde lõhna, mis meile lapsepõlvest enim meelde on jäänud, ning kirjutasime loo, mille ka illustreerisime, lõpetades müstiline mandalaga.

Neljapäeval tegelesime karakteritega ja erinevate vaatepunktidega. Päeva alustasime „Karakterite loomisega kirjaklambritest“. Igaühele jagati kirjaklambrit, millega sai paberile erinevaid nägusid teha. Järgmiseks ülesandeks oli luua värviplekkidest Värvipleki Olend ja temast lugu kirjutada. Seejärel koostasime „Poenimekirjad“, mis hiljem kõigi vahel ära jagati. Poenimekirja uurides kujutasime ette, kellele võiks see

nimekirja kuuluda, milline võiks see inimene olla, mida ta vabal ajal teeb ja muud sellesarnast. Vahele tegime soojenduseks kujunditega ülesande. Päeva lõpetasime loominguliste ülesannetega „Maailm läbi ühe objekti või eseme silmade“ sisemonoloogi või intervjuu vormis ja „Polaarsused minus“.

Reedel oli päeva teemaks lugu ja koosloomine, loo jutustamine ja loo kompositsiooni osad. Päeva alustasime jututäringute veeretamisest. Saadud piltidest kirjutasime loo. Teine loominguline ülesanne oli „Armastuse määrsõnad“. Meile jagati lehed, millel oli kirjas palju erinevaid nimisõnu armastuse kohta, nendega kirjutasime loo armastusest. Järgmine projekt oli koos paarilisega kirjutada lühike lugu pealkirjaga „Kohtuvad noormees Tuli ja tütarlaps Vesi“. Seejärel kirjutasime tekstile „Punased kingad“ toetudes kas ühe tegelase pävikulehekülje vormis kontrateksti, ema hüvastijätukirja tütrele, kelle kasvamist ta näha ei saa, või töömehe tegelase tema aegruumist välja tänapäeva. Päeva ja kursuse võtsime kokku väikese arutlusega.

Kursus oli väga huvitav. Mulle väga meeldis, kuidas iga ülesande täitmiseks anti piisavalt aega ja ei kiirustatud tagant ning kõik ülesanded pakkusid mõnusat väljakutset.

Lisaks meeldis ka see, et nädala vältel sai iseendaga tegeleda ja palju häid ideid, kuidas end erinevaid võtteid kasutades loominguliselt välja elada.

RAKETT 69

ROBIN PARV, 11R

22.–24. novembril toimus meie koolis valikaine „Rakett 69“, mille korraldas füüsikaõpetaja Reet Järvpõld, kelle juhendamisel 16 õpikumulist noort veetsid kolm toredat päeva erinevaid ülesandeid lahendades. Need ülesanded olid Ahhaa ja Rakett69 Teadusstudioti ühisprojekt. „Rakett 69“ õpikumulaager on üles ehitatud analoogselt saatega. Iga päev toimus kolm võistlust. Võistkond, kes võidab esimesed kaks ülesannet, pääseb duellist. Kui esimesed kaks ülesannet võidavad erinevad võistkonnad, siis saab kaotanud võistkond endale ise vastasvõistkonna valida.

Esmaspäeva hommikul kogunedes said kõik õpilased endale „Rakett 69“ logoga särgid ja veepudelid. Nagu telesaateski jagati meid kolme meeskonda – punased, rohelised ja sinised. Otsustasime iga päev uued rühmad teha, et vältida tülisid ja õppida ka teisi tundma.

Esimene päev oli loogika päev. Oluline oli leida seoseid ja neid enda meeskonna kasuks tööle panna. Teise võistluspäev oli keemia päev. Sai kasutada nii loovust kui õpituid teadmisi. Peamine, et sel päeval raketid lendasid ja nalja sai palju.

Viimane päev oli füüsika (inseneria) päev. Ühiselt kogesime, et vahel on lihtsam lahendus parem kui keeruline ning pealtnäha kerge tegevus või olla väga raske.

Vahepauside ajal mängisime erinevaid tutvumis- ja mälumänge. Kursuse lõpetasime pildijahiga. Õppisime väärtustama meeskonnatööd. Lisaks uutele teadmistele ja sõpradele saime ka head ja paremat maiustamiseks. See oli väge elamus, mida soovitaksin ka teistel võimaluse avanedes proovida.

RAHVATANTS

ANNABEL VIKS, 11H

Esimesel perioodil osalesin valikaines „Rahvatants“, otsus tuli lihtsalt, kuna käin ka kooli rahvatantsurühmas Hopper. Valikaine andis võimaluse arendada ennast erinevatest külgedest ja õppida paremini tundma oma paarilist. Õppetöö koosnes kahest laagri- ja kolmest tavalisest treeningpäevast, neid juhatas Anne Tolk.

5. novembril oli tantsu „Neiu suureks sai“ õpetama tulnud selle autor Helerin Rauna. Tants selge, järgnes uute liikmete rebaseks loomine ehk uued tantsijad said ametlikult Hopperi liikmeteks. Lisaks toimusid klassikalised Hopperile omased mängud ja tegevused, mis kõik möödusid läbi tantsu. Järgmine päev ootas meid ees hoopis midagi uut, kui õpitut tuli edasi andma kunagine Hopperi liige Indrek Kornel. Me õppisime ruumis liikumise

võimalusi ning tegime erinevaid energia koondamise ja hingamisharjutusi. Samal päeval õppisime veel Andre Laine käe all selgeks tantsu „Lätsi sanna“. Kahel laagripäeval osalesid kõik rahvatantsuringi õpilased.

Laagritele järgnes kolm päeva spetsiaalselt valikaine valinud õpilastele. Trennid algasid kerge võimlemise ja üldfüüsilise treeninguga, tegime hüppeid ja õppisime põrandat kasutama. Suur rõhk oli koostööl nii partneri kui ka kogu rühmaga, selleks tegime erinevaid usaldusharjutusi nii oma kui ka võõra

partneriga. Üle kordasime valsi-, polka- ja vahetussammud. Lisaks tantsija baasi loomisele tuli selgeks õppida ka kaks liikumist Hopperi jõuluvideote jaoks. Ühe tantsu autoriks oli Kertu Kalkun, kes oma uurimistöö raames proovis panna end tantsulooja ja õpetaja rolli. Teine tants oli lõbus lustimise lugu „Küll on kena kelguga“, mis tõi igäühes välja jälle tema lapselikuma poole.

PIRET HORDO SÕNAS JA PILDIS

PIRET HORDO, matemaatikaõpetaja, õpilaste lemmikõpetaja 2020/21

Täna kogu kooliperet tunnustuse/märkamise eest!

Olen õnnelik, et minu ellu on tulnud just need inimesed, sh õpilased: kõik nad on aidanud voolida minust just sellise kodaniku, nagu olen.

Reaalained (matemaatika, füüsika ja keemia) on mind alati paelunud. Iga-aastaste olümpiaadidel osalemiste tõttu oli nii loomulik jätk astuda peale gümnaasiumi TÜ matemaatikateaduskonda. Kaalusin ka majandusõpinguid.

Valik jäi siiski matemaatikale ja ei kahetse, sest tegelikult omandasin põhimõtteliselt mõlemad haridused (lisakursuseid sai võtta veel üleülikooliliselt). Mis see majandus siis muud ikka on kui matemaatika!

Peale nelja-aastast bakalaureuseõpingut olin jälle teelahkmel, kas proovida õpetajakutset või teadlase elu. Teadustöö jaoks tundusin endale sellel hetkel liiga noor (teadust teevad ju vanad mehed :), seega oli liisk langenud.

Olen selle valiku üle elus väga rahul, leidsin oma elu kutse.

I kursus (leidke üles „ükssarvikud“). Foto: Piret Hordo erakogu

Ülikooli järel sain pakkumise hakata analüütikuks. Eks sinna teele lähen siis, kui õpetaja enam olla ei taha. Seega vist mitte kunagi!

Selleks et mul jätkuks särtsu ja indu õpilastele oma teadmisi jagada, tegelen väljaspool koolitööd mitmel tandrill. Ikka selleks, et oma tassi täita, energiat ja hingerahu saada. Ei oskagi neid kindlasse järjekorda panna: kõik käib ikka tujude ja võimaluste järgi.

Igal võimalusel soovin olla väljas. Reisidel meeldib mulle lisaks nn turistilõksudele ringi vaadata ka nendes kohtades, kuhu turist tavaliselt ei satu. Päikesereisidel rannas peesitamine ei ole minu teema.

Austrias Alpides. Foto: Piret Hordo erakogu

Lemmiklille põõsas maakodus. Foto: Piret Hordo erakogu

Kui välja minna pole mahti, siis leian meelerahu lemmikloomast. Poleks iial arvanud, et olen „kassiinimene“. Olude sunnil leidis Soki tee meie koju ja nüüd oleme koos elanud peaaegu viis aastat.

Kass Soki. Foto: Piret Hordo erakogu

Rahvatantsuharrastuseni jõudsin peale Võrru kolimist. Aitäh juhendajale, kes mind sellele teele kutsus. Koorilaul jäi sellest päevast seepeale kohe teisejärguliseks, kuigi olin laulnud juba lastekoorilisest alates.

Kui suvel tantsupidu ei ole, siis tuleb vaba aeg sisustada nt võimlemispeoga.

Võimlemispidu „Kingitus“ 2021. Foto: Piret Hordo erakogu

Käsitööd on väga tore teha, eelkõige heegeldada ja kududa. Kui sobivat laudlina ei leia – mis siis muud üle jääb kui võtta vardad kätte.

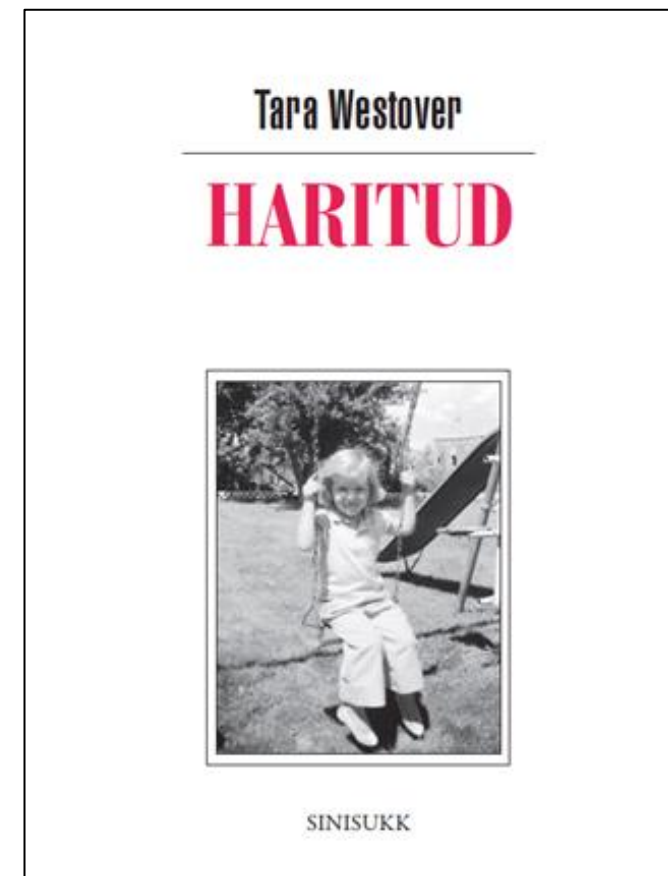
Foto: Piret Hordo erakogu

Hopseri ja Kabujalakeste juubelikontserdil.
Foto: Piret Hordo erakogu

Olen usin teatris, kontsertidel ja kinos käija, samuti armastan lugeda.

Viimased teatriemotsioonid oli Vanemuise „Luikede järv“ ja Ugala „Suveöö unenägu“, mõlemad detsembrikuus. Jaanuaris nautisin Vanemuises „Memory 2022“ muusikalikontserti. Sellele, kel pole hetkel lugemiseks ideed, soovitan raamatut, mis mulle juhuslikult kätte sattus. Tõsieluline, aga kõitev, väga emotsionaalne ja mõtleva panev teos sellest, kuidas üks tüdruk suutis oma saatuse seljendada.

<http://sinisukk.ee/raamatud/sarjad/sari-qvalgeq/haritud-detail>

VAATA ROHKEM
PILTE SIIT!

